

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.
 Scrisorile nefrancoate nu se primesc. Manuscrisurile nu se returnează!
 Birourile de anunțuri:
 Brașov, piața mare Nr. 22.
 Inserate mai primești în Viena: Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukas, A. Oppel, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Dausbe; în Hamburg: A. Steiner.
 Prețul inserțiilor: o serie garzonă pe o coloană 8 cr. în 80 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifar și învoială.
 Reclame pe pagina III-a o serie 10 cr. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(NUMERŪ DE DUMINECĂ)

„Gazeta” ieșe în fiecare zi.
 Abonamente pentru Austrii-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 8 fl., pe trei luni 5 fl.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe trei luni 10 franci.
 Se prenumerează la toate oficiile postale din țară și din afară și la dd. colectori.
 Abonamentul pentru Brașov:
 la administrațiunea, piața mare Nr. 22, etagiul I: pe un an 10 fl., pe șase luni 7 fl., pe trei luni 5 fl. 50 cr. Cu două în casă: Pe un an 12 fl., pe șase luni 8 fl., pe trei luni 5 fl. Un exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani.
 Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 159.—Anul LII.

Brașov, Duminecă 16 (28) Iulie

1889.

Brașov, 15 Iulie.

Acum după încheierea anului școlar mulți părinți dintre aceia, cari trăiesc în condiții mai grele și cari, fiind parte mare economii la sate, mai au să lupte în anul acesta și cu neajunsurile recoltei slabe, ne mai vorbind de celelalte necazuri și sarcini ce-i apasă, mulți dintre acești părinți, dăcem, vor sta pe gânduri, ce să mai începă cu copiii lor dela școle, căci prevăd, că le va fi forte cu greu ori chiar cu neputință de a-i pute ajuta să-și urmeze studiile mai departe.

Ce să facă bieții oameni, să-și vândă vitele din jug ca să potă susține pe copiii lor la școle?

Acelor părinți, cari se află în fața acestei critice întrebări, le dăcem: Dați copiii voștri la meserii!

Aici se ceru foarte puține cheltuieli și decă copiii voștri au absolvat cu succes măcar trei, patru clase inferioare din gimnaziu ori din școlile reale și sunt deștepti, ei se vor face în puțină ani sodali și maiestrii harnici și folositori societății și cu meseria lor, cu acest „plug de aur” vor pute ajunge poște mai curând la bunăstare și neatănare, decât mulți dintre cei cari au trecut prin școli mai înalte.

De nenumărate ori am arătat în colonele acestei foi, cât de mare este folosul, ce-lu putem trage, mai ales noi Români, din îmbrățișarea meseriilor.

Rămași înderți în urma vitregelor împrejurări din trecut, avisați numai la munca câmpului, noi Români trebuie să ne gândim mai mult ca alții, ca să ne deschidem nouă isvorie pentru îmbunătățirea stării noastre materiale.

S'au aflat între noi bărbați devotați binelui nostru național și cu prevedere pentru viitorul

némului nostru, cari luptă acum de unu șir lung de ani alături cu noi ca să nimicească prejudecățile, ce există încă în mare măsură în poporul nostru față cu meseriile.

Sunt încă și adă țeranii noștri în cea mai mare parte în orbă rădăcine, creștând că meșteșugul ar fi o îndeletnicire înșositoare și de desprețuit. În simplitatea lor acești oameni au înaintea ochilor lor totu numai pe cismarul și faurul țiganu din sat și nu vedu, că s'au schimbat vremurile și că s'au înmulțit chiar trebuințele lor în așa mare măsură, încât e nevoie să se gândescă cu toții, ca cu o di mai curând să aibă în sat meșteșugari harnici și isteți din sinul lor, cari să le potă aduce mai mult folos, ca meșteșugarii desprețuiți de până acuma.

Nu numai că nu este de desprețuit meșteșugul, der este chiar o cinste pentru acela, care printreșul se ridică, fiind spre folos societății. Cum s'ar și pute înțelege altfelu proverbul nostru, că „meșteșugul e plug de aur?”

„Meseriașul Român”, foia, care acum de patru ani propagă cu mult zel iubirea pentru meserii în poporul nostru și care, fiindu așa de efină, ar trebui să fiă pretutinden cetită și îmbrățișată, face în numărul său mai nou o îmbucurătoare constatare:

„Esaminându mica statistică relativă la dezvoltarea meseriilor la noi, constatăm, că acei băeți lipsiți de tôte, cari mai acum câțiva ani cu sfială și cu neîncredere se aplicau la o muncă desprețuită de părinții lor, au format adă pe nesimțite o numeroasă tinerime de meșteri și sodali, cari facu cinste meseriei lor și societății, în care se învârtesc.”

Făcându această înveselitoare constatare, care se întemeiază pe

datele publicate și în colonele foiei noastre despre succesul stăruințelor asociațiunilor de meserii române din Brașov, Clușiu, Sibiu, numita foia se ocupă în același număr cu o cestiune, pe care însăși o declară de o cestiune a viitorului și care privesce educațiunea și instrucțiunea tinerimei meseriașe.

E în adevăr forte de lipsă să ne gândim de pe acuma și la viitorul meseriașilor români, ce-i creșmă, mai ales după ce nu putem voi, ca să ni-i instrăinăm.

„Meseriașul Român” se pronunță în favorea școlilor de meserii, după modelul celor din Franța, Belgia și Italia, școli, în care tinerii meseriași primescu o instrucțiune teoretică și practică, der adauge, că înființarea unor asemenea școle la noi este deocamdată cu neputință, pentru că ne lipsesc mijlocele trebuincioase, și bănesci și intelectuale.

Poște să aibă dreptate foia meseriașilor noștri până la unu punctu ore-care, der considerându, că tôte progresele și îmbunătățirile sunt cea mai mare parte rezultatul necesităților, credem că ne va da dreptate, decă vom dice, că cestiunea instrucțiunii meseriașilor noștri se va rezolva de sine prin forța împrejurărilor, numai să străbată odată în tôte părțile poporului nostru interesul pentru meserii și să se găsească destui, cari să fiă gata a le îmbrățișa.

Atunci simțindu cu toții necesitatea de a nu sta pe loc, ci de a face unu pas înainte, vom afla mijlocele trebuincioase și pentru o instrucțiune și educațiune satisfăcătoare a meseriașilor noștri.

Suntem încă la începutul formațiunii clasei meseriașilor noștri și pentru ca să ajungem mai curând la o treptă mai înain-

tată, dăcem cătră părinții, cari neavându mijloce a cresce copiii lor pe la școle mai înalte, voiescu totași să le creeze unu viitoru sigur: Dați copiii voștri la meserii!

Revista politică.

Din năuntru. Adoratorii lui Kossuth, opoșionali și guvernamentali, facu mare ciorobor pentru unu topor. Anume deputații din opoșiune desmintu pe fiulu lui Kossuth, care găsise cu cale să nege, că tată-său s'ar fi esprimat despre Tisza cu cuvintele, că „merită biciulu”, fiindcă n'ar lucra pentru independența Ungariei. Acum vine deputatul opoșionalu Polonyi și susține din nou, că Kossuth revoluționarulu nu numai a dișu, că Tisza Koloman e vrednic să fiă bătutu cu biciulu, ci a dișu încă și mai mult decătu atât. E bătătoru la ochi, că nici fiulu lui Kossuth, nici opoșionali nu desmintu cele dișe de revoluționarulu în contra dinastiei, ci tôte certa vine de acolo, că unii vor să indușmănescă pe Kossuth cu Tisza, er alții vor să susțină pretinția dintre amândoi, pentru că și Tisza ca și Kossuth gândesce, dovadă că cu toții deopotrivă îl sərbătoreșcu, dovadă că guvernulu și organele lui nu pedepșesc manifestatiile kosuthiste anti-dinastice, ci din contră le încuriază pe când manifestatiile de lealitate dinastice ale naționalităților nemaghiare cum e de pildă sərbarea dișei de 3/15 Maiu a Românilor, sunt interdișe și urmărite de precursori, fișpanii și solgăbirii d-lui Tisza. Ba acum se facu pregătiri mai mari ca totdeauna pentru sərbarea dișei numelui lui Kossuth. Cei din Viena se potă „felicita!”

Din afară. Foia rusescă „Kurjer Varșavski” publică unu interesant articulu asupra convenției militare încheiate între Germania și Italia în vederea viitorului rășboiu în contra Francei. Foia rusescă dice, că unu atacu alu Italiei asupra pozițiunilor franceze în direcțiune cătră Mon-Cenis n'ar fi de folos pentru

FOILETONULŪ „GAZ. TRANS.”

„Cine face, lui își face!”

(Întemplantare din popor.)

Singuru într'o peșteră scobită în stâncă, dintr'o pădure mare și bătrână, de gândiai că-i de când e lumea, trăia unu pustnicu. De mult se aședase elu acolo și forte arareori își părășia locuința sa; în postu și rugi ferbinți îndreptate cătră celu Atotă-puternicu își petrecea elu vremea.

Unu vasu de apă, o poliță și unu prieru de mușchi era tôte avuția piosului muritoru.

Diinicu argatul unei creștine boerese de pe moșia din vecinătatea pădurii îi aducea pâne și apă.

Toți creștinii cu rivnă din prēmētulu acela îl cunosceau și cinstiau — der nime nu scia să-și spună: cine-i?! cum, când și de unde a venit?... Multe se grăiau și povestiau de dēnsul, der nime nu scia și nu se lega să-și spună ceea ce tôte lumea ar fi doritu. — Toți căpili îl cunosceau însă, într'unu gându mărturisiau, că e cucernicu fără păreche, mare la minte și multu chibzuitu în sfatur.

Căți dosediți și nēcăjiți nu alergaseră la dēnsul și pe căți nu-i mângăiasse elu prin înțeleptele lui fapte!

Multe pilde înțelepte spunea la tôte lumea, care-lu cerceta, der cu o vorbă era totdeauna pe buză, că: „cine-și face, lui își face.” Și avea dreptate.

Bătrâna și buna boerésă murise. Toți creștinii, căți o cunoscuseră, o plângeau cu jale, der mai nemângăiatu o plângea și jălia cucernicul moșnegu din spelunca din pădure.

Timpulu jalei trecuse, că veđi... mormēntulu boeresei de multu împăjiștise.

Diinicu, ca și mai înainte, cucernicul bătrân își căpeta din castelulu boerescu pânea și apa, căci așa lăsase la petrecerea ei cu limba de mōrte boerésa.

Și apoi dela bătrâna boerésă rămase unu feciorașu, nu tocmai bărbatu la minte, der bun și blându, și creștinu ca și mamă-sa.

Nu peste multu, tinerulu boeré se cășători și-și aduse de nevastă o boerésă tineră, avută și frumoasă, — der nu tocmai cōptă la minte și nici nu prea creștină. Că veđi, era dintr'altu nēmū

ca boerulu și nu era din țără și nici crescută'n țără.

De multe-ori își bătea jocu de bătrânulu pustnicu, nu tocmai din răutate, ci veđi, din nepricepere și ușurință, și mai alesu că așa veđuse și învătase dela alții. S'apoi nici nu'i plăcea să scie, cum bărbatul ei adeseori cēsuri întregi sta și asculta sfaturile bătrânulu pustnicu.

Era o di frumoasă de primăveră, di din luna lui Maiu.

Tinerulu boeré era dusu la vânătoare. Boerésa, abia sculată, ședea la ferēștră pe lângă carea tocmai trecea argatul cu mănecarea pustnicului. O ceru s'o vađă și, ce gândi ce nu, destulă că picurându dintr'o sticlă cățiva picuri pe pâne ea o îndreptă argatul, ca să o lucă unde plecase.

Era pe la vecernia, când boierulu, flămēndu și obositu de vânătoare, în trecere se abātu prin văgăuna pustnicului.

Đarindu pe poliță pânea, și sciindu bine că-i din curte, îmbucă de câteva ori, bēu odată apă și-și veđu de drumu mai departe.

Abia sositu în castelū, boierulu i-se făcu rău și din ce în ce mai rău, până

când abia spunēndu boieresei că amāncatū din pânea pustnicului, rămase fără suflare.

Toți din curte îl plāngeau și dāoliau, der mai nemângăiatu îl plāngea boerésa. Și din ce își aducea mai multu aminte de vorbele cucerniculului bătrānu din pădure, că: „cine 'și face, lui își face,” de aceea plāngea mai cu amarū. Că veđi, ea scia pentru-ce!

A doua di după îngroparea boierului și alergă în pădure la pustnicu, ca să-și cēră ertare dela elu și dela Dumneđu de fapta ce a sēvșit'o; — bătrānul nu mai era acolo.

Când și încătrāu s'a dusu, nime nu scia, precum nu scia, că cine-i și de unde a venitū.

Despre tineră boerésă, rămasă vēduvā, numai atāta se grāia: că, neaflāndu-se pustniculu în pădure, s'a întorsu la castelū și-a împărțitu tôte averea sa orfaniloru și sēraciloru din satū, și apoi, întorcēndu-se în țera de unde venise, a intratū într'o mănăstire.

Ioan Dolga.

Germania, pentru-că din această parte Francesii sunt așa de fortificați, încât cu puține puteri ar respinge pe inamic făcându-l să sufere pierderi nespuse de mari. Totu așa nu s'ar pute apropia Italienii de Nizza din pricina forturilor celorlalte țări. Expedițiunile maritime în contra Francei erau și în stare să facă Italia, pentru că flota ei nu se poate măsura cu a Francei. Deci planul e altfel: flota engleză ar apăra porturile italiene în contra unei invasiuni franceze, fără însă ca Anglia să se atace; nepunându Italienii să trecă peste Gothard din cauza Elveției, nu le rămâne altceva de făcut, ca să potă da ajutor Germaniei, decât să trecă peste Brenner pe teritoriul austriac, și în marșurii să se meargă la Vogesi, acolo în unire cu trupele germane — dintre care însă cea mai mare parte vor fi în altă parte folosite (contra Rusiei) — să dea o bătălie la Metz și în castu când ar bate pe Francezi, să rupă lanțul fortificațiilor franceze din dosul Vogesilor și să înainteze către Parisu. Strassburgul, ca baza operațiilor italiene, ar lua caracterul unei fortărețe italiene. Această împrejurare a fost cauza, că partida militară din Berlinu voia, când cu ocaziunea visitei din Berlinu, să facă pe împăratul german și pe regele Italiei să călătorască la Strassburg. Convenția militară, care condiționează marșul Italienilor peste Brenner, a trebuit să se comunice Austriei. Această treabă se pregătescă toate mijlocele de transport, și anume mai înainte în direcțiune dela Verona încoco. Convenția nu numai nu e secretă pentru Austria, ci aceasta trebuie să și sprijinească planul cuprins în ea. Căci cu câtu vor fi mai multe puteri italiene la Vogesi (munții din granița Alsației și Francei), cu atâtu mai multe puteri va pute folosi Germania în altă parte (negreșit în contra Rusiei, alături cu armata Austro-Ungariei.)

„N. fr. Presse“ observă, că această destăinuire a foicei rusesce se pare a fi o combinațiune dibace, nu-i vorba, de arbitrară. Isbuicind un războiu între Franța și între Germania, ajutată de Italia, aceasta din urmă va trebui să folosească trupele sale pentru apărarea pasurilor din Alpi și a litoralilor, așa că abia va pute trimite afară din țară o putere însemnată.

Impăratul german *Vilhelm*, după ce a vizitat Suedia și Norvegia, va merge în Anglia, unde va sosi la 2 Augustu cu o escadră importantă de 10 corăbii cu 85 tunuri și 4000 oameni. E cu putință, ca împăratul în mergere să se întorcă să viziteze și Belgia. În Bruxela se facu pregătiri pentru sosirea împăratului, ca și cum acesta ar fi lucru sigur. Autoritățile militare facu pregătiri pentru o revistă militară, precum n'a fostu niciodată în Belgia. Se vorbesce de 25,000 oameni, cari au să fie prezentați împăratului Germaniei. Nu cumva aceste visite se facu pentru a întări alianța triplă? Despre Belgia se vorbea încă din anul trecut, că ar fi încheiată o convenție militară cu Germania. Suedia și Norvegia ținu semă de persecuțiunile ce le suferă populațiunea din provinciile baltice, care au fostu odată ale Svediei, din partea guvernului rusu. Ce privește pe Anglia, despre aceasta se crede că și va păstra libertatea de acțiune.

Primirea P. S. Sale Episcopului N. Popea.

Caransebeșu, 8 Iulie 1889.

(Raportu specialu alu „Gaz. Trans.“)

V'am arătat, D-le Redactoru, în rândul trecut, cum a fost primirea episcopului N. Popea peste tot în Bănatu și în specialu la Caransebeșu, o primire câtu se poate de strălucită. Această s'a petrecut Sâmbăta, în 1 Iulie.

A doua zi a fostu nouă solemnitate: instalarea, banchetul și concertul. Duminică la 9 ore se adunau înaintea reședinței episcopesci reprezentanții autorităților civile și militare, între care se

afă și comitele supremu alu comitatului Carașu-Severinu, Emeric Iakabfy, deputațiunile, dintre cari cea mai numeroasă a comitatului susu numită sub conducerea protonotarului Ladislau Szogyenyi, corporațiunile și mulți alți cetățeni. Preoțimea, venind dela biserică îmbrăcată în ornate sârbătoresce și cu baldachinulu purtat de patru preoți, luă de asemenea locu înaintea reședinței episcopesci.

Ordinea era susținută de corpulu pompierilor din locu. Se începuseră procesiunea. Inaintea baldachinului, sub care se aflau arhierii, mergeau 40 de fete îmbrăcate toate în costum alb, purtându fiă-care câte o corfiță cu trandafir și foi de trandafir, care le preseră în calea Arhierilor, o alusie, se vede, la cuvintele episcopului Popea, care în cuvântarea sa, cu ocazia sfințirii sale de episcopu, s'ăvârșit în biserică catedrală din Sibiu, accentuase într'unu locu, că știe domnia sa, „că nici în Caransebeșu nu va ave se calce pe flori de trandafir“. Astfelu trebuie să ne explicăm faptul, amintindu-ne, că și odăile și coridorele palatului episcopescu erau preserate cu flori de trandafir. Avea să fiă această o expresiă a iubirii nemărginite, ce o au și pe care o vor păstra Caransebeșenii și peste totu fii sufletesci ai diecesei Caransebeșului către scumpulor Archiereu.

După ce conductulu ajunsese la biserică, care de astădată s'a arătat preamică, pentru de a pute primi în ea un publicu atât de numerosu, Prea sfințitul episcopu alu Aradului, *Ioan Meșianu*, în calitate de mandataru metropolitanu, ținu o cuvântare pînă pînă, introducînd pe Prea Sf. Sa, noulu episcopu, în scaunulu său arhierescu, împodobit cu flori și verdășă. Răspundîndu, Episcopulu Popea accentuă între altele, că „nefiind densusul omulu promisiunilor, nu pute promite nescari munți de aur, adică lucruri imposibile, ce nu atîrnă dela voința sa, de atata poțe dice cu hotărîre, că aduce cu sine o inimă binevoitoare, și o voință firmă de a face totu, ce-i va sta în puterile sale, pentru prosperarea biserice și a școlii, pentru binele tuturor fiilor și sufletesci; că rara încredere, cu care densusul a fostu onorat, o va să răsplăte cu asemenea încredere și că luându și de stea conducătoare în lucrările sale religioșitatea și moralitatea, se va strădui a nu rămâne, în lucrurile cele bune, cu nimicu îndărătul bunului și lăudatului episcopu *Ioan Popasu*.“

După terminarea actului instalării, Prea Sfințitul Episcopu, îmbrăcatu de preoțimea asistentă în ornate arhieresci, oficia sânta liturgiă.

După sosirea Arhierilor în reședință, se începuseră prezentările deputațiunilor: a consistoriului, comitelui supremu, reprezentanților armatei etc., cari durară până după 2 ore.

La 3 ore după aměză a fostu prânzul festivu, la care Prea S. Domnulu episcopu N. Popea a fostu invitatu peste 200 persoane din locu și din toate părțile Bănatului. Intre cei prezenti la banchetu am observat și pe 2 domni din România, Nicolau Ionescu și Palade.

Toastulu celu dintăiu ilu purtă P. S. S. domnulu Episcopu N. Popea, în sănătatea Maiestății Sale și a casei domnitore. Societatea întrăgă lu ascultă stăndu și însoțindu-lu de entusiasmata urări de „să trăiescă“. Alu doilea toastu l'a purtat P. S. S. d-lu Episcopu alu Aradului *Ioan Meșianu*, în sănătatea guvernului. Alu treilea Ilustr. Sa d-lu Episcopu N. Popea, în sănătatea Escel. Sale d-lui Metropolitanu *Miron Romanulu*, și pentru mandatarulu metropolitanu P. S. S. d-lu Episcopu alu Aradului, *Ioan Meșianu*, și care asemenea a fostu însoțit de urări însufleșite de „să trăiescă“. Alu patruilea ilu ridică d-lu *Vințiu Babeșu*, pentru prosperarea și gloria armatei austro-ungare. („Hoch, eljen și să trăiescă întreit“).

Celu mai însemnatu însă și celu mai plinu de spiritu dintre toate a fostu toastulu d-lui *Alexandru Mocsonyi* ridicat în

sănătatea nou alesului și sârbătoritului *Nicolau Popea*, și care fu ascultat până la sfîrșit cu cea mai încordată atențiune.

Domnia Sa relevă meritele episcopulu Popea, și motivele pentru care sindodulu electoralu și-a pusu încrederea întrînsulu.

Densuslu dîse între altele în toastulu său strălucit:

„Sinodulu electoralu a respectatu științele și virtuțile Tale. Garanția noastră este trecutul Tău. Unu spiritu „streinu politicu, unu spiritu curatu bisericescu, unu spiritu de dragoste creștinăscă, de concordiă și de solidaritate „este, care adî te conduce în scaunulu Tău episcopescu. Noi am invățat a Te stima ca pe unu bărbat de caracteru firmu, ca pe unu fiu devotatu biserice și poporulu Tău. — Noi Te-am aflatu totdeuna la postul Tău atunci, când era vorba de a-ți implini datorria. Avem convingerea, că Ilustritatea Ta n'ai făcutu nici când unu pasu, ca să venedi onorur și distincțiunilor exteriore. — Încrederea diecesanilor Te-a cerat și de astădată în ascunsulu modestei Tale nepretensivități, ca să-ți deschidă unu teren nou, latu și frumos de activitate. Diecesa a făcutu această în firmă și îndreptățita încredere, că înțeleptă și salutară activitate a Ilustrității Tale în limba primă va fi îndreptățit spre cultivarea și conservarea acelu spiritu de concordiă, de care a fostu însuflețit biserica la alegerea Ta și în care ea va găsi pururea garanția cea mai sigură a prosperării, vaței și puterii sale. — Sorțea diecesei am pus-o în cele mai bune mînă. Cerulu să-ți destine o sănătate neînfrântă, și o vîrstă așa de frumoasă, ca aceea a fericitulu Ioan celu Bunu, predecesorulu Ilustrității Tale, pentru ca în estu modu și însu-ți să Te poți bucura de rezultatele serviciilor, ce ai să le faci bisericei. Dumneșeu să dăruiescă iubitulu nostru episcopu mulți ani fericiti!“

Aplause frenetice însoțiră toastulu domnulu *Alexandru Mocsonyi*. Urmară apoi mai multe alte toasturi, dintre cari însemneză aici numai toastulu semnificativ alu domnulu episcopu alu Aradului *Ioan Meșianu* pentru: „stelele noastre conducătoare în timpurile grele“: familia Mocsonyilor, reprezentată la banchetu prin trei membri ai săi: *Alexandru, Eugen și Zeno*.

S'au cetit apoi depeșele dela diverse persoane de felurite națiuni și religii și din diferite locuri și în sfîrșit o frumoasă odă la adresa sârbătoritulu episcopu N. Popea, din condeiulu pre venerabilulu bătrānu de 82 de ani *David Almazanu*, vechiulu profesor alu gimnasiulu românu din Brașovu, scrisă în clasică limbă a strămoșilor noștri Romani. Ea e următoarea:

Pridia Idus Iulias 1889.

Salve vir noster, nostro ter dignus honore;
Vive diu, claris nomen virtutibus ornas!
Idcirco ingenium moresque tuos veneremur.
Sume pedum coelo demissum, Magne Sacerdos!

Pasce gregem Christi, sint greg agnique beati!
Gratus eris nomenque tuum imortale futurum.
Summi mens regis fuit, ut sua templa gubernes!

Gratulor ergo tibi, descendat ab aethere panax.
Pax animi gliscat, concordia maxima amorque.
Accipe, quod votum tibi fundit mens animusque!

David Almazanu, m. p.
emeritus professor.

séu pe românește:

Salutare! alu nostru iubitu bărbat, de trei ori demnu de onore;
Să trăiți mulți ani, Ți-ai împodobitu numele cu virtuți strălucite!

Deci își venerăm talentulu și firmulu caracter. Ia toiașulu trimis din ceru, mare Păstoru. Pasce turma lui Christos, fă turma și miei fericite.

Vei fi plăcut și numele Tău în veci nemuritoru.

Impăratulu cerscu a voit să-ți încredințeze cârma bisericei sale

Te felicitez, să se pogore din ceru iarba vindecătoare, înflorască pacea sufletulu, concordiă cea mai mare și iubirea.

Primesce dorința ce-o rostesc e inimă curată.

SCIRILE PILEI.

Cugetările unei Regine. D-lu P. Pencovic, directorulu „Monitorulu Oficialu“ din Bucuresc, va scote în curēndu în traducere opera „Les pensees d'une Reine“ (Cugetările unei regine, de Carmen Sylva, Regina Romāniei). Acuma se află din prefața ce a scris-o d. Pencovic pentru această carte, că fiă-care *cugetare* va fi tipărită cu unu alt felu de caracteru tipograficu, servind în acestu modu și ca specimenu pentru tipografia statului. Ideia fiindu cu totul originală, se aşteptă, ca această operă să apară câtu mai curēnd.

***

Esportu de vite. Măsurile ce le-au fostu luate autoritățile superiore ale Austriei inferiore contra vitelor de proveniență din Țera-Ungureșcă, Bănatu și Ardealu, în urma deselor stăruințe ale ministrulu ungurescu de agricultură au fostu ridicate. Astfelu esportulu vitelor noastre la Viena, respective în Austria inferioară, se concede érași cu pașaporte făcute în regulă.

***

Importu opritu. Germania a opritu importulu de porc ungurescu. Nu se știe din ce causă. Scirea asta a produsu adēncă mișcare în cercurile economice și comerciale. Ministrulu unguur de agricultură a intrăprinsu toți pașii de lipsă, ca dispoziția să fiă ridicată.

***

Chirotonire. Duminică dimineța, spune „Telegrafulu român“ din Sibiu, s'a chirotonit întru diaconu d-lu *Nicolau Străvoiu*, clericu absolutu din Zernescu, deocamdată numai pentru ridicarea decorulu în ritualele nostre bisericesce, fiindu elu unlu dintre cei mai devotați serviciului bisericescu.

***

Potopu. În 12 (24) Iulie s'a descărcat asupra Săceleuru o furtună îngrozitoare. După unu vintu mare, urmă grăndină câtu alunele, apoi o ruptură de noru, cum numai în anul 1860 s'a mai vădutu. Apa pe strade ajunsese o înălțime de 2—3 urme. Paguba e foarte mare. Grăul e nimicit, pomele prăpădite, șoseua comitatensă e stricată de totu, în Satlungu și Țarlungeni au fostu duse de apă toate podurile, câmpulu e plinu de bărne, scândur și tălpi. În Țarlungeni apa a dusu 6 case și a stricatu 20, și s'au înecat o femeie sâcuiancă și trei băeți romāni, în Cernatu s'a înecat unu copil ceangău de 11 ani.

***

Focul. Din Țagu, comit. Solnoc-Dobăca, se scrie că în 6 Iulie au arsă acolo 15 case, împreună cu edificile secundare aparținătoare lor. A cădutu jertfa flăcărilor și unu om bătrānu; apoi mai multe vite, porc și diferite galțe. Paguba se socotesce aproximativu la 15—20 mii fl. Păgubișii suntu în mare miserie.

***

Trachoma. În comitatulu Făgărașulu starea sanitară a locuitorilor nu se poate numi nici-decum favorabilă. În decursulu acestei luni mediculu comitatulu a constatat cu ocaziunea vizitărilor făcute, că numai în comuna Oprea-Cârțișora s'au aflatu 86 de inși atinși de bola de ochi „trachoma“. În urma acestei atătu locuitorilor din această comună, câtu și celorlalte din comuna Streja-Cârțișora li s'a interzis de a eși afară din comună fără concesiune în scrisu din partea primăriei comunale.

***

Onomastica lui Kossuth. Foile unguresce spun, că ziua numelui lui Kossuth are să se serbeze la 25 Augustu n. cum nu s'a mai serbatu niciodată. Nu numai în Pesta va fi mare tămbălu, ci și în Clușiu, cum spune reptila de acolo, va fi mare petrecanie. Această sârbătorire a *detronatorulu dinastiei* va fi organizată

și de guvernamentali și de opoziționali și de Kulturregyletiști, și se vor desfășura la acele serbări și procurorii, pe când Românii, apărătorii dinastiei, nu le ertă stăpânirea ungurească a serba și a de 3/15 Maiu! Apoi dreptate-i asta?

**

Bucatele au început a se ridica tare în prețuri. A se vedea prețurile bursei și raportul despre starea séménăturilor.

**

Inteligența română din Reghină și giurii invită la petrecerea de văr îndatinată, ce se va aranja la 9 Augustu st. n. în sala promenadei din loc. Venitul curat este destinat pentru scopuri culturale. Prețul intrării: de persoană 1 fl. v. a., de persoană în familie peste 2 membri câte 70 cr. v. a. Inceputul la 7 ore p. m. Reghinul-săsesc, 18 Iuliu 1889. Pentru comitet: Dr. Alesandru Ceușanu, președinte; George Șandor, vicepreședinte; Simeon Zehanu, secretar; George Șandor, cassar; Iuliu Mera, controlor. N.B. Cu această ocaziune se vor produce și jocurile străbune „Călușarul“ și „Bătuta“. Oferte marinimose se primesc cu mulțămă și se vor chita pe cale diaristică.

**

Petrecere în Tirimia mare. In 11 Augustu n. c. se va da o petrecere cu joc în grădina școlii românesce gr. cat. din Tirimia mare, eventual în localitățile spațioase și bine întocmite ale conetui Bethlen Marcu de acolo. Inceputul la 3 ore p. m. Intrarea: de persoană 1 fl., de familie 2 fl. Venitul este destinat pentru reînnoirea bisericii române gr. c. din loc. Suprasolvirile și ofertele se vor chita pe cale diaristică. In pauză se va juca „Călușarul“ și „Bătuta“. Românii doritori de a lua parte la această petrecere sunt rugați a se considera prin această ca invitați, fără a mai aștepta invitare specială. Mâncările se lasă în îngrijirea familiilor participătoare. — Tirimia mare, 25 Iulie 1889. Pentru Comitet: Alesandru Maior, Romul Ș. Orbeanu, Dionisiu Simon, Eliseu Migia, Iuliu Truția, Alesandru Bucur, Eugeniu Răduț.

**

Tariful după zone. Direcțiunea căii ferate din Valea-Someșului face cunoscut, că dela 1 Augustu n. c. va intra în valoare tariful după zone, și pentru calea ferată de pe această vale, întocmai ca la căile ferate de stat.

**

Societate de înfrățire. După cum anunță Parisianul „Journal des Débats“, s'a format în Paris o societate de studenți din toate naționalitățile, cu scopul de a propaga înfrățirea tuturor acelor streini, cari vin să studieze la Paris. Președintele societății este D-lu François David, avocat pe lângă curtea de apel. Vicepreședinti: D-nii Alexandru Săulescu din Bucuresci, student în drept, Sophocle Zaharia din Atena, licențiat în drept, Tuillon, avocat, Clarke. Sediuul acestei societăți e în Paris, rue Serpente No. 28.

Miniștrii Baross și Weckerle în Bucuresci.

Miniștrii unguresci de comunicațiune și de finanțe, după ce au inspectat diferite stațiuni ale căilor ferate din Ardeal, au mers Joia trecută la Bucuresci.

Scopul mergerei ministrului Baross la Bucuresci este, după cum dice „Kolozsvár“, ca să mijlocască o comunicațiune directă pe la Predelul între trenurile de persoane ungare și austriace. Se știe, că căile ferate române până acum n'au stat în legătură nemijlocită cu căile ferate ungare pe la Predelul, și România până acum s'a ferit a avea o asemenea comunicațiune nemijlocită, din cauză, că Românii mai multe linii ferate au spre Orșova și astfel au nisuit ca și comunicațiunea să se îndrepte spre

Orșova. Deoarece însă prin introducerea estinului tarif cu zone pentru căile ferate ungare se presupune, că comunicațiunea de persoane între România și Viena-Budapesta va lua un avânt mai mare, ministrul Baross ar afla de lipsă ca între România și Ungaria să se introducă pe la Predelul o comunicațiune directă.

Călătoria la Bucuresci a ministrului de finanțe Weckerle se presupune, că stă în legătură cu politica vamală română. Mijlocirea comunicațiunii directe pe la Predeal va avea, după părerea folior unguresce, ca urmare și unele schimbări ce se vor introduce în politica vamală.

Vineri, reîntorcându-se miniștrii dela Bucuresci, au mers la Tergu-Mureșului, de unde vor trece la Clușiu.

Politica orientală a Anstro-Ungariei și noi.

Intr'unul din numerii trecuți amintit de un interesant articol publicat de „Deutsches Volksblatt“, care apare zilnic în 20,000 de exemplare. Etă ce dice între altele numita fôia:

In partea orientală a Europei, inclusiv Austria, locuiesc vr'o 54 de milioane de oameni, dintre cari 10 milioane Germani și vr'o 6 milioane Unguri, cari sunt anti-ruși, apoi vr'o 8 milioane Români și vr'o 2 milioane Greci „cari stau mai aproape de Slavi“ (?), der cari totuși caută să-și afirme individualitatea lor. Tote aceste popore aspiră la creșterea teritoriale. Buna-ora Grecia aspiră la o mare Grecă și România la o mare Română cu Transilvania, Bucovina, și Banatul. Aceste aspirațiuni își au rădăcinile lor în tradițiune și legături de sânge, și deci trebuie să se țină socotela de ele. Politica slabă a Austriei i-a înstrăinat mult simpatiile acestor popore; ea a păcătuit mult protegiându jidovimea în România. Nu mai puțin slab s'a purtat Austria, când puterile centrale și mai ales Napoleon III îi oferise ocuparea principatelor române, ocaziune minunată, pe care Austria o scapă. Rusia ar avea mai multe simpatii acolo, decât, prin purtarea ei față cu Bulgaria, nu și-ar fi dat planurile și poftelile de cutropire pe față. Românii și Grecii i-au întors și ei acum spatele. Austria însă trebuie să caute a-și câștiga o comunitate de interese cu Orientul și în special cu România. Spre acestu din urmă scop Austria va trebui să facă însemnate sacrificii, și chiar prin cedarea Transilvaniei, Banatului și Bucovinei pe sema României, der se înțelege garantându drepturile populației neromâne din aceste țări. Pe de altă parte monarhia va trebui să se despăgubască prin ocuparea Muntenegrului și Serbiei, ocupare imperioasă cerută de interesele cele mai vitale ale monarhiei. Pote că diplomația noastră — continuă „Deutsches Volksblatt“ — urmărește deja acestu scop. In toate cazurile Austria nu mai poate să o ducă de aț pe mâne. Și apropierea ei de România va trebui să se facă ori prin arătata cedare, ori prin viitorul războiu dintre puterile aliate centrale pe de o parte și Rusia și Franca pe de altă parte.

La aceste observări „Democrația“ din Bucuresci între altele:

Până aci vorbesce fôia pur germană și antisemită din Viena „Deutsches Volksblatt“. Mai departe ea se ocupă de Serbi de Bulgari, de Cehi și de Poloni; însă acele părți noi le lasăm pe sema celor interesați de-a dreptul.

„In ceea ce ne privește pe noi, am avut mai multe îndreptări de adăuș arătutului articol, și am dori, ca diarul „Deutsches Volksblatt“ să ia cunoscință de ele.

„Poporul român nu e numai de 8 milioane, cum arată numita fôia. Regatul român nu are 5 milioane, după cum se obișnuiesc a se crede, ci 6,200,000 de locuitori. Afară de acesta Românii nu

sunt numai în Transilvania, în Banat și în Bucovina, ci și în Basarabia, unde numărul lor se ridică aproape la un milion, și în Macedonia, unde numărul lor trece peste 800,000. Peninsula Balcanică totă e presărată de Români, până în peninsula Casandra, și chiar în jurul Spartei se găsesc sate românesce. Poporul român nu e de 8 milioane, ci trece peste 12 milioane de suflete, fără să ținem socotela de acei Români, pe cari Rusia cu enutul i-a dus peste Nistru până dincolo de Elisabetgrad, ba chiar până în vecinătatea munților Urali.

„Afară de acesta poporul unguresc nu se ridică peste 5 milioane, și e alcătuit bucăți-bucăți astfel, încât ei nu sunt 3 milioane la un loc.“

In fine „Democrația“ observă, că Ungurii, avându comunitate de interese cu Românii din regat, ar trebui să înțeleagă, că nu prigonindu pe frații lor de dincă vor isbuti a câștiga amiciția Românii din regat.

Germanii despre Unguri.

Sub titlul „Nix Daitch“ publică fôia oficiosa germană „Kreuzzeitung“ dela 17 Iulie un articol, care are în resumat următorul cuprins:

Ministrul de culte Trefort se lauda acum de cece ani, că a sêvșit o faptă patriotică desființându școlile populare germane din Pesta, unde și aț a treia parte din populațiune e germană, (restul sunt Jidovi, Unguri și alți streini). De atunci încă au fost prefăcute în școle maghiare alte sute de școle germane, precum și școle slave și române. In Banat băteii din satele germane sunt instruați (?) de învățătorii maghiari, cari abia știu ceti și scrie nemșese. Gimnasiile germane, afară de cele săsesce din Ardeal, sunt tote desființate, după ce au fost mai întâi stricate prin planuri de învățământ maghiar, și a fost desființată și academia germană de drepturi din Sibiu. Totu așa s'a făcut și cu școlile române și slave, care nu erau confesionale, afară de cele slave în Croația. Și cu tote acestea există în deplină vigore legea, că statul are să înființeze școle pe sema tuturor naționalităților, unde ele sunt în majoritate, er nu se le desființeze și pe acelea ce le-au avut.

Oficiosa germană vorbesce apoi de regresul limbii germane între Unguri, cât de neglijată e chiar în școlile medii, așa că nici un esamen de oficer nu pot da tinerii. Regresul acesta are importanță culturală și politică, el se sêvșese în contul culturii societății înalte maghiare, române și slave, împedecă comunicarea lor comună, le izolază, măresc contrastele naționale în populațiune și în armată.

Limba maghiară—continuă „Kreuzzeitung“—nu e o limbă cultă, ea nu se poate măsura cu celelalte limbi, față cu cari stă izolată. Limba română, precum și cea slavă, se desvôlta în modu uimitor și au un raziu în limbile surori, care și-au ajunsă classicitate. Limba ungurescă e o limbă bastardă, nu potă ajunge la o însemnătate culturală mai mare nici chiar între hotarele Ungariei...

Spune fôia germană apoi, cum s'a introdus limba maghiară prin terorism și continuă astfel:

De o ucidere însă a vieții intelectuale a celorlalte naționalități prin limba maghiară nici vorbă nu potă fi. Inzadar se negă literatura indigenă a Sașilor din Ardeal, cari trăiesc în patria lor ungară aproape totu atatu de de-

multu ca și Sécuii... Der și poesia populară indigenă a Slavilor și a Românii din Țera ungurescă, Banat și Ardeal potă emula cu cea maghiară și e totu atatu de îndreptățită la numirea de patriotice. Vieta intelectuală a acestor naționalități nu o va pută înăbuși maghiarismul. Acestă vieta s'a înălțat tocmai prin forța, cu care s'a validat maghiarismul, der s'a desfășurat cu furia lupta, din cauză că Maghiarii țin patria, comună tuturor, dreptu o proprietate a lor și formeză asupra ei prerogative și predominatiune. Parlamentarismul desfrinat din Pesta, ale cari efecte revoluționare în țera sunt incontestabile, a putut pe lângă acesta să escedeze într'unu modu, cum regimul împăresc cu anevoi ar fi suferit să se întempe în consiliul imperial din Viena ori în dietele din Cislaitania. Pressa maghiară s'a laudat mereu, că după cea engleză ea este cea mai liberă și mai bună presă politică, — întocmai cum totu ea asemănă de obicei și constituția maghiară numai cu cea engleză. Unu lucru însă nu mai potă face această presă, care și-a dovedit deja tôte adeseori libertatea ei în ce privește înșirea Austriei și a Germaniei. Ea nu mai potă astupa gura presei celorlalte naționalități, în specialu a diarelor române și slave, și cu atatu mai multu nu potă impedece, ca ilustrarea ce o facu acestea adevăratelor stări de lucruri din Ungaria să trecă hotarele acesteia... Astfelu bôrea, cu care pressa jidano-maghiară din Pesta se încercă a acoperi cele mai murdare lucruri, se desface adeseori în modu cam neplăcutu prin nisce rațe de lumină drastice, care arată realitatea în totu golătatea ei.

Noi credem decă, că atatu pentru Ungaria, câtu și pentru Cislaitania, organizațiunea statului numai pe o naționalitate politică se potă întemeia, și în cadrulu acesteia deosebitele rase trebuie să fiu egală îndreptățite.

Ce privește însă vieta culturală a Ungariei, unu distins membru alu casei magnaților din Pesta, episcopul Schlauch, confirmă vederile nostre, și termină cu cuvintele lui:

„Când e vorba de cultură ungurescă, asta nu potă însemna altceva, decâtu că națiunea maghiară își însușese cultura europeană generală și da pe lângă acesta espresiune tipului naționalității politice. Acestă cultură reclamă o mare cultivare a spiritului și o înaltă consciință morală. Durere însă, în Ungaria domnesce pe terenul științific superficialitate, pe terenul moralu unu mare regresu.“

Mai lămuritu nici că li-se potă spune adevărul Maghiarilor, cari au pornit cruciată în contra culturii europene.

Correspondența „Gaz. Trans.“

Deșiu, Iulie 1889.

E lucru sciutu, că lauda de sine n'are odoru bun, der și aceea stă, că ocara de sine... e grețosă. In tote ar fi bine să ținem calea de mijloc. Noue nu n'a semit timpul să fim estroganți. Unul prea îngâmfat altul prea modestu, de aci se potă esplica apoi greutatea ce-o simțim amar până în realizarea celor mai intime legături familiare sociale ale nostre.

In Deșiu, în Betlenu, în Năsăud, în Bistrița etc. avem multe de tineri

români cu pregătire destoinică de-a trăi în lume, precum profesioniști, diurniști, aspiranți de notari etc. după cum i-au putut să crească părinții lor necăjiți, plugari. Câtă de bucurie s'ar uni aceștia în căsătoriile lor cu fete de primari, colectori, învățători ș. a. Dă' e'tă buba: Sexul nostru frumos e năslitor tare spre domniă mare: preotă și domniă ori mai bine economică. Numai cu picioarele ajungă printre muritori, nasul și-l poartă prin alte regiuni. Fata collectorului de-a petrecut un an între Sascele din Bistrița și altul între cofărițele din Deșiu acum ea se crede gentilă domnișoră și așteptă pe candidatul de avocat ori pe aspirantul de protopop. Fata lui badea Toderu de scie aș scrie numele și într-o bună dimineață a îmbrăcată rufe nemțescă și-o rupe din „plecățiune” și trage și ea nađejde la un teolog ori cel puțin la primul preparand diplomat.

Urmările sunt acestea :

1) Multe din gentiluțele noastre rămân la pătrînjei.

2) Profesioniștii și peste tot îndividi, cari formăză *clasa de mijloc* între jumimea dela sate și inteligență, se căsătoresc cu fiice — strănepote de-ale lui Arpad, care-i primesc cu brațele deschise.

3) Astfel de tineri, cari n'au trecut prin toate școlile, trăind mai mult pe la orașe unguresci unde și-au însușit măiestria și profesia prin căsătorii cu fete maghiare, se renegă și maghiarizează și ei cei mai mulți.

4) Noi rămânem fără profesioniști români curați, fără *clasa de mijloc*. Bănuț românului, măduva și puterea lui, e condamnată să mergă tot în mâni străine.

5) *Femeile unguronce măriate după Români*, după ce cunosc ele modul de gândire, de trai și de lucrare a-lui Românului, după-ce prin bărbații lor se introduc în societatea românească, la balurile și la petrecerile lor, nu știu decât să critice și să se spele gura de tot ce-i românescă către conaționali lor. De aci vine că abia se face vr'un bal românesc ori vr'o convenire, care se n'aibă vre-o codă și de cumva vr'un condei de culină face să se audă lipotele lor și la redacțiunea cutărei foi maghiare, acele sunt atâtu de respingătoare, încât și redacțiunile se îngreșază de ele — precum scimă din pățaniile trecute pe cari le ținem bine minte. Și ca să fim drepti observăm că sunt și de acelea, cari se romanizează cu totul, dăr prin părțile noastre, măcar de le-am căuta cu lampa lui Diogene abia cred că aș întelni una ori două, cari se n'aibă per pe limbă.

Fără de acesta un lucru l'aș recomanda junimei nostre de ambe sexele și de tustrele clasele: Indestulăscă-se fiecare cu sângele și nemulul său. Bage-și fiecare mințile în cap și nu trecă nimeni peste hotarul legii sale. Dumnețu a voit, ca noi să rămânem Români curați. Dovadă vieța de două mii de ani a poporului românesc, care a trăit necoricit cu nimeni până în ziua de azi. Trecut'au peste Români Vandalii, Gepidii, Tătarii și Turcii lipsind pe fi de tată și pe surori de frați și totuși puterea lor n'a fost în stare să nimicească pe fi vechei Rome.

Români, străbunii noștri, până atunci au fost tari și mari până când n'au suferit să se corcăscă nici sângele lor, nici moravurile și nici religiunea lor. Până când mintea a fost regină și orgoliul și pasiunea îngărdate în lanțurile religiunii lui *Joe tunătorul* și alți D-șeului Ceriului și alți fulgerilor.

Să nu cređi dăr frate Române că puternica împărăția a protopărinților tei a cădută sub loviri vandalismului. Nu! de-o mie de ori nu! Ca roua față cu mărul sănătos aș de neputințose erau străinele îndrăsniri și atacuri în contra imperiului roman necorupt încă. Dăr pe vremea vandalismului la inima acestui

mărul rodeau nisce vermi, care-i consumă tot miezul și nu-i lăsa decât numai coaja cea rumenă pe din afară. Acești vermi au fost imoralitatea, corupțiunea, orgoliul, sumeția și mai mult ca toate desbinările dintre frați.

Dacă Românii ar fi știut să impromute dela străini — dela Greci — numai ce-i bună: cultura, artele și știința dăr nu și corupțiunea grăcă, ca valorile de stâncă așa se sfărmau ordinele dușmane de brațele romane. E'tă dăr că corcirea cu grecismul a adus aieva și perirea celui mai puternic imperiu, ce-a existat vr'odată pe globul nostru. Astfel vulturul falnic al Romei căduse prin păcatele lui la elu acasă, și Vandalii aduși de vânturile orientului, ca lăcustele prin agrii sēmēnați veni-se numai să tragă sorți pe penele lui falnice.

Dreptu aceea, dacă e adevărat că istoria este învățătura popoelcră să ascultăm și noi de ea. Să înțelegem odată, ca dacă imoralitatea, desbinarea dintre frați, pisma, mândria deșertă, îngâmfarea și ireligiozitatea au fost în stare să omóre pe poporul cel mai tare din lume cu atătu mai ușor ne pot strivi pe noi, cei mici, patimile nostre.

Trebue să ne nisum din toate puterile a dovedi, că n'amă ereditu dela strămoșii noștri numai „păcatele romane”, ci și „virtutea romană” și de aceea să ne îndestulim cu sângele și neamul nostru, să rămânem Români curați.

Cincinnati.

Posturi vacante.

Parochia vacantă de cl. I. *Sân-Nicolaulu micu*, diecesă Arad, comit. Torontalu. Petițiile, adresate comitetului parochial, sunt a se trimite până la 2 (14) Augustu protopresbiterului Voicu Hamsea în *Sân-Nicolaulu micu*. Inainte de terminul concursului recurenții vor avă a se prezenta în vre-o Duminecă la biserica de acolo pentru a-și arăta desteritatea în rituale și predică.

Noul postu de învățătore în opidul *Sân-Nicolaulu mare*. Terminul de concursu 6 (18) Augustu. Salaru: 350 fl., cuartiru și alte accidente. Intre altele recurențele au să arate: testimoniu separatu despre desteritatea în lucrul de mână și adevărta despre capacitatea de a pută propune și cântările rituale.

Postu de învățătore gr. or. în *Cerneteaz*, diecesă Arad. Salaru: 172 fl., cuartiru cu grădină, 4 jugere pământ și alte accidente. Recursele sunt a se trimite până la 6 (18) Augustu părintelui inspectoru de școle Iosifu Grădinariu în *Secsány* (per *Vinga*).

Postu de învățătore și cantor gr. or. în comuna *Jaca* (Zsaka), inspectoratul *Orăđii-mar*. Salaru 115 fl. bani gata și însemnate venite stolare și în naturale. Recursele, adresate comitetului parochial, sunt a se trimite protopopului *Toma Păcală* în *Oradea-mare* (N. magyar utca 22 sz.) până la 3 (15) Augustu inclusive.

Postu de învățătore și cantor gr. or. în *Chislaz*, protopopiatul *Orăđii-mar*. Salaru în naturale 334 fl. Petițiile, adresate comitetului parochial din *Chislaz*, sunt a se trimite la adresa protopopului de mai susu până în 12 Augustu st. n.

Postu de învățătore și cantor gr. or. în *Șusturogiu*, protopresbiteratul *Orăđii-mar*. Salaru în naturale 303 fl. 45 cr. Petițiile, adresate comitetului parochial din *Șusturogiu*, sunt a se trimite protopopului din *Oradea-mare* până în 13 Augustu st. n.

Postulu de învățătore și cantor gr. or. din *V. Velenția*, protopresb. *Orăđii-mar*. Salaru: 300 fl. în bani, cuartiru, 2 orgii de lemne și accidente cantoral. Recursele, adresate comitetului parochial, sunt a se trimite protopopului din *Oradea-mare* până în 7 Augustu st. n. Recurenții la aceste posturi au a se prezenta în vre-o Duminecă ori sərbătore

la biserica din respectiva comună pentru a-și arăta desteritatea în cantu și tipicu. Postu de învățătore gr. or. în *Voivodinți*, protopresbiterat. *Verșetului*, com. *Timișului*. Salaru: 126 fl. bani gata și însemnate venite în naturale și alte accidente. — Postulu de învățătore totu de acolo. Salaru: 300 fl. bani, cuartiru, 4 orgii de lemne și 10 fl. pentru conferența. — Concursurile sunt a se adresa la oficiulu protopresbiteral gr. or. din *Mercina*, anume pentru postulu de învățătore până la 6 Augustu v., și pentru celu de învățătore până la 16 Augustu v.

Inscințare.*)

Reuniunea femeilor române din *Brașov* a înființat, după cum se scie, un *Internatu*, cu scopu de a instrui fetele aședate aci în menajulu casei, precum și în diferite lucruri de mână, ce cadu în sfera unei bune economie, și anume se invetă aci:

- a) A pregăti totu felulu de mâncăr;
- b) A spăla și a călca totu felulu de albituri;
- c) A croi și a cöse cu mașina totu felulu de albituri și vestimente;
- d) A țese;
- e) A cultiva legumi și
- f) Reguli higienice.

Pentru completarea cunoștințelor câștigate în școlă s'a introdus și un cursu din religiu, limba română, limba maghiară, limba germană și aritmetică. În acestu *Internatu* se primesc fete române, cari vor fi absolvat cel puțin *III* (trei) clase primare și vor fi implinit *doi-spredece* ani. Tacsă pentru întreținere și instrucțiune este 12 fl. pe lună plătită anticipativ.

Fete orfane și sărace potu fi primite gratuit în *Internatu*. Fete din *Brașov*, cari aru voi să petrecă în *Internatu* numai peste 4, plătesc pentru totă instrucțiunea și pentru prânđu și ojină câte 8 fl. pe lună.

Deore-ce numărul elevelor, ce se potu primi în acestu *Internatu*, este restrinsu, de aceea se invită părinții a se insinua la subscrisa președintă până în 15 Augustu st. v.

Din cauza mutărei *Internatului* într'unu localu mai spațios și mai corespunțătoru, primirea elevelor se va face în anul acesta, în modu excepționalu, din 17 până în 22 Septembrie st. v.

La primire are să aducă fiecare elevă albiturile și vestimentele necesare, precum și așternutul de patu.

Agnes Dușoiu, președintă.

Lazaru Nastasi, actuaru.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“.

(Serviciulu biurolului de coresp. din Pesta.)

Berlinu, 27 Iulie. Deși visita Țarului în Germania este în principiu stabilită, totuși datele despre locul întâlnirii și despre drumulu ce-lu va face diferu.

După „*Hamburger Nachrichten*”, în curēnd se va prezenta unu nou proiectu pentru sporirea artileriei, fiindcă și artileria franceză a primită erăși nouă întărire.

Frankfurt, 27 Iulie. Contesa de Paris a trebuit să părăsască Francia în urma unui ordinu de espulsare, și în călătoria sa spre Londra a sositu aci.

Parisu, 27 Iulie. Inceperea pertractărilor tribunalului de stat s'au stabilitu definitiv pe ziua de 8 Augustu.

Candidatura lui Boulanger pentru alegerile de departamentu s'a pus în 92 de cantone.

Roma, 27 Iulie. Unu sublocotentu dintr'unu regimentu francesu de vânător, îmbrăcatu civilu, la care s'au găsit desemnuri topografice, a fostu arestatu.

Petersburg, 27 Iulie. Starea marului principe Constantin s'a agravat în modu însemnatu.

EDUCAȚIUNE.

Cum trebue să iubescă o mamă copii săi?

Esperiența ne învață, că acei copii stau mai rău în privința moralității, pe

*) Sunt rugate și celelalte diare române a publica acestu inscințare.

cari mamele lor și cresc în iubire necumpătată, căci din iubire aceste mame le iartă fiilor lor să facă ori-ce, fără a-i pedepsi. Micu copilași, vedēndu că n'au de cine să se tēmă, din ăi în ăi devin mai pretențioși și fiindcă mama le implinesce toate poftele, aceștia devin în urmă atătu de îngâmfați, atătu de neascultători și cu o purtare așa de necuviințosă, încātu toți omeni din societate se disgustă și se scandalizează de răutatea lor. N'au frică de nimeni; pe mama lor, pe tatăl lor și pe ori cine altu îi consideră numai ca pe nisce mijloce create pentru mulțumirea capriciilor și poftelor lor nesațioșe. Copii crescuti astfel facu totu ce le trece prin minte, nu ascultă de nimeni și nu ascultă nici de părinți; mama însă nu le vede acestea, căci pe ea a orbitu iubirea față cu fiu săi.

Copii crescuti într'o astfelu de iubire nu prea sunt iubitori de curățenia. Când mama lor i pēptēnă, ei încep să strige; când ea-i spală cu apă rece, ei țipă cătu îi ia gura, vrēndu ca prin acesta să o sparie. Și ce face mama? — Se retrage; din „iubire” ea încetă de a-i mai spăla, de a-i mai pēptēna și curăți. O, și ce bine ar fi, dacă ar sci nefericita mamă, că necurățenia este pricinuitoarea tuturor bolilor. Curățenia trupului este jumătate din sănătatea omului. Dacă de timpuriu ar fi datu la supunere și ascultare pe micu săi născutu, ei astăđi n'ar plānge, nu s'ar vāta, când mama lor îi spală și îi pēptēnă. Cu pași energici trebuiesc ei, în asemeni casuri, aduși la supunere. Acesta nu este purtare nemilosă, precum ăci multe mame, ci este adevărată iubire. Dacă copilulu este datu încă de micu la regulă și ascultare, devenind mare, elu nu va călca regulile și nu va veni în atingere cu legile societății, la a căroru ascultare este deja datu din partea mamei sale. Astfelu treptat se va desvolta în elu iubirea și reverința față cu mama lui.

Adevărata iubire de mamă se manifestă atunci, când mama nu iartă fiului său nimic, ce ar pută avă o influință păgubitoare asupra moralității, asupra spiritului său și asupra desvoltării lui trupesc; când ilu dedă la ascultare și nu-i trece cu vederea nimic din ceea ce ar merita pedepsă; când ilu dedă pe copil să nu abuzeze de drepturile mamei său ale altora. In fine adevărata iubire de mamă se manifestă atunci, când mama ilu dedă pe copil de timpuriu la ocupațiuni serioșe, când ilu dedă mai alesu, ca ceea ce are să facă, să facă la timpulu său. Mama în adevăr iubitoare trebue să dedea pe copilulu ei, ca să spună adevărulu chiar și atunci, când copilulu scie, că pentru mărturisirea sinceră a faptului va primi pedepsă, așa de es. când copilulu a greșitu ceva, elu trebue s'o spună acesta. Se'nțelege, și în casulu de față se poftesc mai întâiu de toate, ca toți cei dimprejurulu copilului, dăr mai cu sēmă mama să premērgă cu esemplu bunu.

Acesta trebue s'o aibă în vedere mamele la crescerea fiilor lor, și nu iubirea aceea necumpătată, care toate le iartă, toate le ascunde. Mama, care în adevăr își iubesc copii săi, nu este iertată să dică: „Se va înrepta băiatulu, după ce va cresce mare”. Indreptelă până e micu, pentru-ca pășind în lume se potă înainta pe calea vieții fără a avă continue ciocniri cu legile moralei și ale bunei-cuviințe.

(După „M. H.”)

ECONOMIA.

Regule pentru păstrare.*

I.

Regulele pentru păstrare sunt foarte simple. *Cheltuiesce mai puțin decât câștigă*. Acesta e cea din tăiu regulă. Totdeuna ar trebui omulu să pună la o parte pentru

*) După Smiles-Schramm.

viitor o părticică din câștigul său. Celu ce cheltuesce mai mult decât câștigă este unu nebuņu, și de aceea și legea civilă tratéză pe risipitoru ore-cum ca pe unu nebuņu, luându-i din mână în multe casuri libera dispunere asupra averii sale.

Regula a doua este: *Plătesce totdeauna tóte cu banī gata, nu face în mic unu felu de împrejurări datorii!* Celu ce face datorii, e în pericolu de a fi înșelat și unulu care s'a obișnuit a face datorii își pune onóra în pericolu.

Unu vechiu proverb germanu șice: „Celu ce își plătesce datorii își îmbunătătesce averea“.

Trăim într'unu timp când ca niciodată se arată înclinarea de a face datorii. Fiuļu învăță dela tată, fata dela mamă se împrumute; fiecare împrumută. Viața noastră comercială nu se mai susține decâtu din împrumut esagerat, care nu numai róde la méduva ei, ci nimicesce de multe ori și fericirea familiară. Décă o famiļa cumpără numai cu banī gata, atunci se arangéză cu ceea ce are, și ea va pute pune câtu de puțin la o parte chiar și avendū numai unu venitū modestu. Décă însă a pășitū odată pe cărara împrumutării, trebuințele ei mergu totdeauna înainte mijlocelorū, și cheltuesce mai mult decâtu câștigă. Neguțătorul își laudă marfa cum póte; câtu pentru plată nu e grabă mare, și marfa „o putem tocmai bine întrebuintă“. Așa merge mai departe pe povârniș; vinu casuri estraordinare, vinu și nenorociri, datoria creșce; acéta nu trebuie însă să-o sēmțá nimeni; acum omul nu se mai póte restringe făcendū economiã, cãci ar perde creditul; apoi rușinea de a audī lumea vorbindū, că nu mai póte trăi ca înainte! Așadér pe câtu se póte continua cu îndoiță putere bunul trau „din pricina creditul“.

Și ce urmări are acéta chiar și pentru neguțătorii? Ei trebuie éráși să ia marfa pe credit și pe timp îndelungatū, ér liferanti și fabricanti trebuie să împrumute dela bancheri. Celu ce ia pe credit trebuie să plătescă interese. Neguțătorul însă nu póte să so-cotéză interese nici pentru restura de plată de ani de zile „ca se nu 'și perdă mușterii“, de aceea rédică prețul mării. Prețulu, care astfel se măreșce, trebuie se-lu plătescă consumentul, cumpărătorul. Scumpirea mării vine și dela mijlocitorii cei mulți, cum a disū Bismark, dér mai multu dela multe împrumuturi și credite. Neguțătorii singuratici nu pot îndrepta lucrul, cãci decă voru vinde marfa lorū numai pe banī gata, le voru lua alții mușterii, cari voru credita.

Oamenii mai cu stare aru trebui să preméră cu bunu exemplu, plătindū cu banī gata și celu mai micu obiectu ce 'lu cumpără. Și preoții, funcționarii și oficerii mai înalți aru trebui să dea o pildă bună în acestu înțelesū, care ar influența de siguru favorabilu și asupra subordinaților lorū.

Numérul neguțătorilor, cari vëndu numai pe banī gata și a familiilor, cari cumpără numai cu banī gata, s'a măritū în modu însemnatū prin unele orașe de prin străinătate. Neguțătorii din Hanovera, unindu-se cea mai mare parte, au pusū ca condițiune a comerțului plata cu banī gata, și publicul li-a urmatū bucurosū. Temerile că voru păgubi nu s'au împlinitū, dér curéndū s'au ară-

tatū marele avantaje în așa măsură, că cercul neguțătorilor, cari vëndu numai pe banī gata, a devenitū totū mai mare.

A treia regulă pentru păstrare este: *Nu face niciodată cheltnelii pe socotela unui câștig nesigurū, ce încă ilu așteptă.* E cu puțință ca câștigul să nu vină și în casul aceta și-ai măritū numai sarcina datorilor, de care póte nu vei mai scăpa.

Mai departe este de lipsă pentru o bună economisire, ca fiă cine să póte socotela într'unu registru (*catastihū*) despre tóte venite și cheltnelile sale.

O excursiune agricolă în Transilvania.

Suntū multe lucrări și îmbunătățiri în ramura agricolă, prin cari la școlă noastră de agricultură dela Heréstrău nu avem de locu ocaziune să le vedem, póte din causă, că nu ne permitū mijlocele, situația séu alte împrejurări.

În țera noastră cu tótă intensitatea produțiunii ei și esportul ei enorm de cereale, nu avem încă culturī sistematice de cereale până acum, nici firme modele, pe cari încă le-amū pute lua de normă în meseria noastră agricolă. Potū să fiă unele domenii și moșii mari, ceva mai bine cultivate și exploatate, cu firme mai bine îngrijite, dér suntū de totū prea puține; chiar și acestea suntū incomplete, cãci tóte suntū basate pe sistema de despoiare, adevă de a-i lua pământul totul și a nu-i da nimic în schimb înapoi.

Tocmai pentru aceea regulamentul institutului nostru, pe lângă teoriile și aplicațiunile făcute în școlă și pe domeniul ei, mai prevede unu timp de excursiuni în luna lui Maiu, ca să cercetăm și să vedemū puse în aplicația cele ce amū aușitū și învățatū dela domni profesori în decursul anului școlastic. Agricultorul nu-și póte perfecționa cariera sa numai din teoriă între patru pereți, cum o face acéta cu destul succesu mecaniculū, anatomistulū, juristulū și istoriculū. Agricultorul trebuie să umble să cerceteze și să vedă într'o parte séu într'alta, să străbată văi și munți, deluri și câmpii, să se espună influențelor climatice și meteorologice în totū momentul, când acéta o cere interesul séu.

Nu există o altă industrie, care să reclame atâta practică și cunosiște diverse ca agricultura. Ca să ne convingemū mai bine despre acestu adevéru, prin neobosita stăriuiță a multu iubitu-lui nostru profesor de agricultură, domnulu George Maiorū și după o prealabilă concesiune a înaltului ministeru de agricultură alu României și alu Ungariei, noi, elevii clasei a II-a dela școlă de agricultură dela Heréstrău amū făcutū o excursiune în Transilvania, ca să vedemū firmele modele ale statului ungaru, din jurul Făgărașului.

În ziua de 15 Maiu la 1 1/2 ore p. m. amū plecatū cu trenul dela Predeal spre Brașovū. Îndată la intrarea noastră în Transilvania amū vedutū fixarea terenului (talazurilor) dela linia ferată, cu garduri mici de rechită aședate în formă de romburi; printre garduri era țelina artificială. Între Săcele și Predealū, spre Ostū dela linia ferată era unu monumentu istoricu, ridicatū de Maghiari în onóra celorl căduți în lupta cu Rușii. Pe ambele părți ale liniei ferate, munții erau acoperiți cu masive mari de bradū, molidū și fagū, pe marginea pădurilor erau pășuni întinse cu cireși mari de vite. Privimū cu uimire de o parte și de alta grandioșele opere ale naturii, până ce amū sositū la gara din Brașovū.

Dela gară ne-amū dusū, ca să vizitămū școlile române, cari suntū: liceulū, gimnasiulū realū, școlile comerciale și primare. Ele suntū tóte la unu loc și forméză unu edificiu mărețū, care face fală Românilor de acolo și suntū clă-

dite la anul 1852, făcute și întreținute numai cu spese române. Aici amū vizitatū mai multe sale, cum e sala cea mare, cea de conferință profesorală, sala de gimnastică, cabinetul de fizică, unde între alte aparate amū vedutū și pe celu de lumină electrică, pe care cu o extremă bunăvoință ni-l'a arătatū și esplicatū unu domn profesor dela liceu.

Dela liceu amū mersū în Scheiu la grădina d-lui Lupanū, care este aședată în partea SO a Brașovului și se întinde pe costa unui munte cu o pantă cam de 65°. Ea se începe dela pólele muntelui și se ridică aprópe la acelașu nivelu cu vârful muntelui Têmpa. Înclinarea grădinei e spre Nord. Muntele se continuă și dela partea cea mai ridicată a grădinei. Se mărginesce la Ost de costa muntelui Têmpa, care o scuteste bine de vântul cel rece și uscatu de crivétu, care i-ar poté strica forțe multu; ér în partea vestică e scutiță de vânturi prin o perdea de pădure în partea de Nord, deși deschisă, dér e ferită de vânturi de unele coline și piscuri mai îndepărtate. Grația acestei situațiunii, clima grădinei nu e rece în raportū cu înălțimea, la care se află; de 4 ani nu se scie să se fi uscatū vre-unu pomū din cauza gerului de érnă, deși érna anului 1887/8 a fostū una din cele mai grele și la șesū pretutindenea a causatū mari pagube. Vera încă e récorósă, așa încâtū cireșele stau destul de frumóse până pe la 15 Augustū, când e raritate a găsi cireșe ca acestea. De aceea pe acestu timp cireșele se vëndu cu prețuri forțe ridicate. Unu altū avantaju este, că aici e piața Brașovului, unde se potū vinde o mare cantitate din fructele acestei grădini, ér pe de altă parte e în apropiere de linia ferată; astfel o mare parte din póme le trimite la B.-Pesta și la Viena, unde a espedatū și în anul trecutū peste 400 H.-litri de mere și pere cu 30—40 cr. kilogramulū.

Ca specii de pomi suntū 75 varietăți de meri, 45 de peri, și 11 varietăți de cireși; suntū și câțiva castani cu fructe comestibile (castanea vesca). Pruni nu suntū, din causă că érna sosesce prea de timpuriu și prunele nu potū ajunge la maturitate. Grădina are o suprafață de 18 jugere.

Venitul acestei grădini e de 1000 fl. v. a. din cari, scotendū spesele de 500 fl., mai rămâne venitū curatū de 500 fl. v. a., adevă 27-77 fl. pe an după jugerū; pe câtă vreme ca pădure nu ar aduce nici 5. fl.; cu cereale nimicū. Unu jugerū e mai mare ca unu pogonū cu 14%.

În partea cea mai ridicată a grădinei se află școlă de pomi; ea se face totdeuna în pământu nou, adevă țelina se sparge de tómnă și se lasă astfel în brasde crude, până'n primăvera următoare, ca pe deoparte pētrunđendu-le aerul și gerul de érnă să devină mai permeabile, ér pe de altă parte, ca să se superoxideze, decă cere trebuința. Primăvera țelina se cultivă cu cartofi și după recolta acestora se sēmănă cu sēmēnte de pomi pădureți.

În anul alu doilea séu alu treilea dela sēmănare se altoescū prin apropiere, prin ocupația și în despicătură. Cei altoiți în despicătură se légă cu lutū amestecatū cu puținū călțu de cânepă, ca lutul să nu se crepe și să cadă josū. Pomii, după ce se altoescū, se transplantéză la locul definitivū. Pentru ameliorarea ierbeii, locul dintre pomi se cultivă cu cartofi unulu séu doi ani, și după recolta lorū, totū locul se înțelinesce, sēmănându-lu din nou cu trifoiu și diferite erburī din familia gramineelorū adevă: raigras englezescū (bolium perenne), coda vulpei (alopecurus pratensis), poa pratensis etc. Acéstă țelină duréză 4—5 ani, când éráși se sparge și se cultivă cu cartofi, cari reușescū forțe bine. Așadér pe lângă póme, fēnulū și cartofii sporescū într'unu modū considerabilū venitū grădinei.

După ce amū cutrieratū tótă gră-

dina, domnulu Lupanū ne-a arătatū și esplicatū cum se culegū pómele cu o scară ținută în susū prin ajutorul a două furci lungi, cari forméză cu scara o piramidă trifacială ce se póte transporta ușorū dela unu locu la altul așa, încâtū se potū culege pómele cu mâna, din ori ce parte a pomului; pe lângă acestea culegetorulū mai are lipsă de unu sacū în forma celui de sēmēnatū.

Merele și perele, după ce se culegū cu mâna din pomi, ca să nu aibă nici o leziune, se punū grămeși sub unu șopronū, stândū aici 10—12 zile ca, să se svēnte bine. În urmă se alegū cele mai frumóse și mai sãnētóse și se punū în pivniță pe schele făcute anume. Decă interesul cultivatorului cere, ca pómele să se păstreze până la recolta anului următorū, se punū numai unu rēndū pe schelă, ér decă le consumă în timpul iernei, se potū pune în stratul mai gróse până la 0.25 m. După aședare se mai caută din când în când, să vedă nu cumva a intratū vre-o pomă în putrefacțiune, pe care o și aruncă afară. Cireșele nu se potū păstra mai multu de 8 zile în stare bună.

Grădina D-lui Lupanū face onóra nu numai proprietarului ei, ci și nouă Românilorū. Dacă l'arū imita mulți! D-lū Lupanū ne-a datū o cină alésă; ca fructe amū avutū la mēsă mai multe varietăți de mere din grădina mai susū numitā, pómele erau conservate câtū se póte de bine, fără ca se-și perdă gustul séu aroma care au avutū la culesū. În acea sēră încă d-nii profesori ai liceului ne-au datū o întâlnire în frumosul restaurantū de sub Têmpa, numitū „Schützenhaus.“ Peste nópte amū rémasū la Hotelū Nr. 1! dimineța ne amū réintorsū éráși la gară, de unde amū plecatū cu trenul spre Feldióra.

La gara dela Feldióra ne aștepta domnulu directorū alu școlii practice de agricultură de acolo. Mai întâiu amū trecutū printr'o fabrică de bere, care atunci nu mai funcționa; amū vedutū mai multe aparate pentru diferite operațiuni. Școlă e cam mică, în nisce case țărănesce vechi; e întreținută de satele săsesci din Țera-Bârsei și subvenționată de universitatea săsescă din Sibiu. Memnirea școlii este, ca să dea instrucția țeranilor despre cultura sistematică a pământului, despre creșterea și întreținerea rațională a vitelorū. Elevii suntū toți Sași în numărū de 14, studiile duréză doi ani. Profesori suntū 3 și unu șefū de exploatația. Totū bugetul școlii e de 4000 fl. v. a., din cari 3400 fl. forméză salarele profesorilor, ér restulū de 600 este bugetul pentru întreținerea a 14 elevi, adevă se dau burse pentru unu elevū pe anū câte 42-85 fl. = 100 lei n. Instrumentele agricole, vitele, ecarețele și alte îmbunătățiri fondiare, precum și spesele de exploatația se scotū din veniturile moșiei.

Estinderea moșiei e de 34 jugere, din cari numai 20 suntū în jurul fermei, restulū e separatū și mai departe. Locul arabilū de lângă fermă e de 12 jugere cu o rotațiune de 4 ani, sistema Norfolk, adevă 4 table à 3 jugere. 1) Sfecle de zaharū, 2) orđū cu trifoiu, 3) Trifoiu, 4) Grâu. Celalaltū teritorū, fiindū apătosū, se folosesc ca fēnațū naturalū; o mică parte, care e mai ridicată, se cultivă cu mázēriche, cu ovėsū, cartofi, fasole, hemeiu etc. Adēncimea arătorei e de 25 cm.

Ecarete mai însemnate suntū: unu grajdū cu o încăpere cam de 20 vite cu 2 rēnduri de iesle la mijlocū, pe dedesubtu e poditū cu betonū în modulū următorū: S'a pusū la începutū unu stratū de lutū bine bātutū, apoi unu rēndū de cărămiđi în dungă și peste ele unu stratū de betonū. Prin mijlocul grajdului 2 canaleși închise, unulu în lungū ș altulū în latulū grajdului. Canalele se scurgū într'unu rezervoriu de lângă platformă.

Mai suntū 2 șuri mari, una cu päreți de pétră, cealaltă din stâlpī de stejărū.

Distanța între stâlpi e de 2 metri, pe stâlpi sunt bătuți lași, paraleli unul cu altul în sensul lungimei păreților, distanța între ei este de 40 cm., așa că decă se pună scânduri pe toți lași dela un părete la celalalt, formeză o schelă cu mai multe etaje, pe carl se pune nutrețul, ca se se usuce. La mijlocul șurei este ună comportimentă pentru tăierea nutrețului, unde se și află o mașină pentru scopul acesta. Șura cea cu păreți de petra servesece pentru cereale. Se mai află ună șoproună, în care se țin instrumentele agricole, carl sunt următoarele: Un plug universal, unul schimbător și 2 sistemu Vidacs, o mașină de sémănată grăul în rënduri, și alta pentru cucuruză, grape, prășitoare mecanice etc.

Inventarul de vite. Boi nu sunt; totă moșia se lucră cu 2 cai mari, mai sunt doi cai suri pentru trăsura de rassa Poni și ună cală tinără de Ungaria. Vacă erau 14, dintre carl 3 erau de Pinzgau și 11 Mürzthal. Cele de Pinzgau sunt albe la pěră, înalte, uscățive mică la cap și bune de lapte, una dă pe 14 litre de lapte, 9 din vacile de Mürzthal erau cu lapte și 2 mai tinere sunt sterpe. Rassa Mürzthal e frumósă, grasă și de colóre roșcată cu pete albe. Cantitatea de lapte, ce dă o vacă pe ună, este 1600—2000 litre. Vacile sunt îngrijite și mulse de elevii școlei. O parte din lapte lă facă unt și lă vëndu cu 1-30 fl. chilogramul Curții regale din România, ér o parte, după ce se răcoresce, se vinde prăpsătă cu 8 cruceri chigramul = 20 bani. O vacă costă 180 fl. v. a. = 400 lei n.

Platforma de gunoiu e aședată în partea de nordu a grajdului și e încunjurată cu plantațiuni de arbori, cá astfel platforma, fiind mai puțin espusă rađelor solare, degajarea și perderea amoniacului e mai mică și gunoiul se conservă mai bine. Suprafața platformei e dreptunghiulară, fundamentul e ca și padimentul grajdului, la mijlocu e mai încovoiat, ca se se potă stringe urina în reservoar, cu care se stropește totă la 2 zile odată. Când platforma ajunge la înălțimea de 1.5 m., se acoperă cu pământ și stă așa o jumătate de an, până se întrebunțeză.

În Feldiára este ună deposită mică de armăsari ai statului, pentru bătutul iepelor din satele mai de aproape. Armăsarii de toți sunt 4: 1 arabu, de colóre aurii; 2 normand, murg, unulu negru, englezu. Amú fostu de față până s'au bătut 3 ipe; taxa pentru o fecundată depinde de rassa armăsarului, dela 1—5 fl. Armăsarii sunt îngrijit de militar; ei țin un registru, în care însemnă anul luna și ziua baterei, proveniența și etatea epei și a armăsarului.

În Ungaria aproape la 5—6 sate se află câte ună deposită de armăsari. Astfelu a ajunsu Ungaria s'e și îmbunătățescă foarte multu rassa cailor. Acestu esemplu ne-ar servi și nouă de model pentru ameliorarea cailor noștri. Ar fi de dorit, ca și la noi se se înființeze astfelu de stațiuni de armăsari, se nu mai lăsam ca iepele se fiă bătute de armăsari rei, bătrani, diformi, prea tineri, disproporționați séu cu alte defecte.

Amú vizitat școla română și câteva case și instalațiuni țărănesci; locuința și ecaratele curții sunt higienice, bine îngrijite și coréspunđătore cu studiul lor de cultură. Stradele sunt largi și drepte, casele aședate în rind. Acum se lucră în Feldiára la comassarea pământului, care de sigură va da un nou avânt agriculturii. Țărani de acolo cultivă cu toți sfecle de zahar pentru fabrica dela Bod. Maja metrică s'a tocmit cu câte 80 cr. v. a.

Pe la 12 ore a. m. amú plecatu cu trăsurile spre Șercaia; până acolo amú trecut prin mai multe sate, și anume prin Măieruș, sat frumos; locuitorii lui sunt Romani și Sași. Eșind din hotarul acestei comune, amú apucat pe o vale frumósă, așa numită Valea Bogății, pe ale cărei coste erau păduri mari de

stejaru, făgă, mestecănu și arinu. Pe fundul văii păceau ciređi mari de vite. Trecéndu de pădure, amú intrat în satul Hoghis, ai căru locuitorii sunt Unguri și puțin Romani; aici amú vedut clădiri sistematice și cultura hemeiului întinsu pe sirmă. Din Hoghis amú intrat în comuna Fântana și de aici în Cucu-lata, ambele comune sunt locuite de Romani. (Va urma)

Séménaturile.

Rapórtel oficiali dela 16—22 Iulie constată următoarele:

În părțile de jos secerișul este terminat aproape peste tot — afară de ovésu. Probele făcute cu trieratul arată rezultate slabe, mai puțin ca de mijlocu.

Grăul. D'a stanga Dunărei peste tot este slab. Pe unele locuri séménaturile sunt încă verđi. Abia în septemăna asta se voru pute seceră. Dér și aici va fi slabă recoltă. Pe lângă Tisa, în unele locuri abia o se iésă séménță. Între Tisa și Muréșu recoltă de mijlocu. În Transilvania și mai puțin. Calitatea se schimbă după ținuturi și comitate. În genere este mai puțin ca de mijlocu. Causa recoltei slabe este căldura cea mare și tăciunele.

Sécara, cu puține excepțiuni, e secerată aproape totă. Acum se trieră. Recolta divergeză. În genere este slabă, deși pe unele locuri este bunișóră.

Ovésul s'a mai îndreptat. Recolta ca și la sécară.

Orzul nu coréspunde așteptărilor nici calitativ nici cantativ. Calitatea va fi acomodată mai mult pentru îngrășare.

Cucuruzul, de nádiful și seceta mare, începe a se vesteđi pe unele locuri. Ploi sunt foarte de lipsă pentru formarea grăunțelor.

Legumele au lipsă de plôe. Cănepe și imalu au dat o recoltă bună de mijlocu. **Cartofii** au lipsă de plôia și încep a se vesteđi, încâtu este témă, cá recolta nu va coréspunde așteptărilor.

Napi de zahar și nutrețu stau bunișóră, pe unele locuri de mijlocu. Au lipsă și ei de plôe.

Vilele suferu de căldură. Strugurii se adună la olaltă; decă ar avé plôe, s'ar îndrepta.

Pome sunt puțin.

Ni-se scrie: În părțile Betleanului grănele de tómnă abia ne voru reda séménță. Fěnu tare puțin. Vitele n'au nici un preț. Suntem îngrijați, cá ore cu ce ne vom plăti dările și astupa nevoile ce apasă pe umerii noștri. În tómnă trecută amú arat și amú séménat multu, — și acum dobéndim tare puțin. Grele vremuri au mai ajuns se véđă și bieții plugari cu barbă, munciți de două ori, cu mintea și cu corpul.

Tipuri din viața animalelor.

Pentru popor și tinerime de Dr. Carol Rothe.

Traducere liberă.

Animalele vertebrate.

Mamiferele.

(Urmare.)

Pisma cănelui de vėnatu uezuri.

Cumcă acestă urită scădere spirituală o aflăm și la animale, arată cu totdeauna întâmplarea următoare, observată de marele scriitor și prietin al animalelor, Brehm. Anume: Tatăl séu avea un fel de căne cu picior scurte și corp lung de vėnatu uezuri, precum și un căne ce păzia casa, carl întotdeauna erau în ceartă la olaltă. Cănele de vėnatu de regulă o lua la fugă, și numai atunci stătea până la sfirșitul luptei, când amėndoi într'atata s'au mușcată, încâtu fuga le era cu neputință. Atunci se rostogoliau încerați amėndoi pe trepte la vale până în grădină séu în gardul cel de mărcin, ba încă și în vale, unde apa cea rece apoi îi despărțea.

Odată s'a îmbolnăvit cănele de vėnatu uezuri. În privira tuturor mijlocelor întrebunțate pentru însănătoșarea lui, el s'a îmbolnăvit și mai tare și noi ne temeam, cá o sé moră. Atunci s'a cugetat mama mea a mai face o încercare spre a-l scăpa dela mórte. Ea aduse într'un blid bucatele cele mai gustóse și le aședă lângă bolnav. El se ridică, se uită cu durere la bucățelele cele frumóse de carne și ostenit, se puse éráși jos, ca sé zacă. Acum chiamă mama mea cănele ce păzia casa, ca sé mănçe el bucatele ce nu-i plăceau bolnavului. Îndată ce a vedut bolnavul de mórte, cá inimiculu séu s'a apropiat sé mănंचe din bucatele puse înainte lui, se ridică pe picior și, legându-se amėtitu încolo și încóce, se părea cá a căpėtat o nouă viėtă. Îndată-ce se vedu însé pe picior, năvali ca turbat asupra inimiculu séu, se încera cu el și lă mușcă foarte tare, dér a fost și el mușcat, de i-a dat sangele pentru îndrăsnéla sa și aruncat la o parte de către inimiculu séu. În urma întăritărei acesteia bolnavul căđu ca mort la pământ, curéndu însé și-a venit în fire și s'a însănėtoșat în scurtu timp.

Disprețulu unui căne de vėnatu.

Scriitorul Scheitlin a cunoscut un căne cu numele Basco. Proprietarul cănelui era un vėnator vestit. Din douăzeci de pușcături asupra selbătociunilor sburătore arareori se întempla sé greșescă vre-odată. Cănele a fostu deprinsu foarte bine cu acestă împrejurare. Într'o 1 a venit din oraș un prietin al vėnatorului, care scia sé umble mai bine cu péna decât cu pușca. El rugă pe prietinulu séu, care era totodată și îngrijitoru peste păduri, sé-i dea libertate sé mergă la vėnatu. Acesta numai decât îi și implini dorința, dér totodată în glumă îi díse: „Sé aibi, iubite prietino, foarte bine grije și sé nu'mi iai în nume de réu, decă'ti facu cunoscutu, ca sé puci bine, cáci decă nu, cănele meu Basco o ia acestă în nume de réu. — Vėnătore se începe — în curéndu a simțit Basco o grămadă de găini și după aceea a stat pe loc. Primindu porunca sé le stėrnescă, el așa a și făcut. Găinile sbóră, pușca a trásnit, însé nici o găină n'a căđut jos. Basco se uita uimit împrejur și se părea cá și-a perdut totă voia. Dér totuși mai merge cu vėnatorulu și găsesce mai încolo o altă grămadă de găini. Dér nici de astădată n'a pușcat vėnatorulu nimic. Acum se uită Basco lungu la vėnatoru și, ca și cum ar fi cuprins de un dispreț, fugi către casă. Întelnuindu-se după mai mult ani cu același vėnatoru, nimeni nu l'a putut îndupleca sé mergă éráși la vėnatu; așa de adăncu s'a fostu înrăđecinat în el disprețul față cu vėnatorulu cel slab.

Pedepsirea dogei.

Doga are o fire tare neplăcută. Ea fiind foarte aplecată sé mușce și poftitóre de domniă, atacă atăt pe omu, cât și pe animalu; pe animale mai slabe în puteri le mușcă așa, încâtu numai decâtu moru; dér se încumetă a ataca chiar și animale mai tari decâtu ea. Odată însé a păt' o dogă; anume pe o corabiă zácea liniștit un căne mare de némulu celor din Fundlandia nouă, când éta cá deodată este atacat cu-o îndrăsnéla mare din partea unei doge. Înzadar se încerca animalulu a se scăpa de miculu séu pismaș. În urmă îi vine un cugetu bun. Fără întârziere fugă cu dogă, ce era acățată de grumazulu séu, la căldarea cea mare, în care clocotia réșina și a înmuiat pe dogă cu piciorle dina-poi în căldarea cu réșină. Hăulind se descață dogă și cu greu s'ar fi mai acățat éráși de vre-un căne de Fundlandia, după ce așa de réu a fostu pedepsit odinóră pentru îndrăsnéla sa.

Întepciunea unui căne mișos.

Cănele mișos este unul dintre cei mai ascultători cāni. El arată adeseori urme despre aceea, cá el își socotesce bine înainte lucrurile, ce are sé le îndeplinescă; acesta se póte vedé din întâmplarea următoare: Într'un oraș, ce era împovărat și cu darea de cāni, au fostu prinși de către hingheriu toți acei cāni, carl nu aveau semnulu acățat de gât (sgarda), ceea-ce arată, cá pentru ei s'ar fi plătit darea, și închiși într'o șură mare și ținut acolo ore-care timp, până aveau sé-i scótă domniilor lor, séu de nu, atunci trebuiau sé fi beliți. Pe când toți ceilalți cāni mari și mici erau foarte neliniștiți și se văteau cu durere pentru libertatea perđută, un căne mișos ădea liniștit într'un unghet. De acolo se uita la neorėnduiea ce domnia în șură și băgă și aceea de sémă, cum se deschidea ușa șurei; numai decâtu el s'a folosit de acestă descoperire. Stându pe piciorle dina-poi, el a apasat cu o labă de clėnța dela ușă, deschise ușa și după el eși totă ceta celor prinși afară din prinsóre, lătrând voioși fiăcare a mersu acasă la domnul séu.

*

Cănele mișos scie sé se și mire. Un astfelu de căne a urmărit odată un corbu. Când s'a apropiat de corbu, acesta stăt în loc și strigă din răputeri: „mișelule, mișelule!“ Acesta a fostu totuși prea mult pentru căne, ca o pasere sé rostescă cuvinte omenesce; el deveni zápăcit și lăsa pe sėrmanulu corbu sé-și urmeze calea. (Va urma)

Higienă.

Efectele beuterei berei pe stomacul gol.

Bună-i berea? Bună ăeu, — imi vei răspunde, — mai cu sémă când e cald și când berea-i prăpsătă. Dér vorba e, cá nu totu ce-i bun la gustat, este și folositoru, și éráși, nu totu ce-i folositoru este și bun în ori-ce timp. Așa d. es. un renumit fiziologu rus, după mai multe încercări făcute mai întâi cu sine însuși, apoi cu alții, și afară de asta făcéndu experiente și cu diferite sucru de stomach, a constat, cá berea nu ajutură mistuirea și de aceea facu réu ómnia aceia, carl înainte de prăndu béu bere, sub cuvėntu, cá prin acesta li-se deschide pofta la mănčare. Învėtatulu Rusu încă recomandă a se bé peste 1 a bere, de órece berea este nutritóre, dér nu sfătuesce a se bé înainte prăndului, ér la prăndu, el díce cá la totu casul mai bun este vinulu, decât berea. Berea turbure și neprăpsătă, díce invėtatulu Rusu, cá ar fi bine sé se opréscă de a se vinde, de órece strică și împedecă mistuirea. Dintre materiale ce se află în bere singur extractulu de malata este, care în măsura în care se cuprinde în bere, influințeză réu asupra misturii. Celelalte materii (apă, săruri, alcool, hemeiu) influințeză bine.

Din traista cu minciunile.

Era iute de picior.

Un Románu întelnesce pe un Ciocriu mergéndu cu capulu gol și trist.

„Ce umbli cu capulu gol, méi Țigane, ori ți-a luat Dumnezeu pe Culiță al tu?“

— Mi-l'a luat, n'ar avé parte de el!

„Lasă, nu fi trist, cá de bună sémă o fi ajunsu Culiță tocmai în sinulu lui Avramu.“

— O fi ajunsu necuratulu de el, cá era iute de picior.

Că dórá am lipit'o.

„Méi Țigane, scii rėndulu la biserică?“ întrebă un Románu pe un Faraonu, care mai desu se tāmăia prin cărciumă, decât în biserică.

— D'apoi cum sé nu sciu, cá dórá eu cu Dada am lipit'o.

A mai și petrece.

Ună Cioroiu bătea pe mână-sa cumplită. Tocmai atunci trecea p'acolo un Român, care-lu întrebă:

„De ce bați pe mână-ta, mei Țigane?”

— Ca să-i trecă de fôme, răspunse Faraonul.

„Apoi trece-i-a?”

— Dăcă i-a trece, trece, dăcă nu, a mai și petrece. **S. M.**

MULTE SI DE TOATE.

Spintecătorul Jack.

De pe la a. 1887 s'au descoperit în Londra nisece omoruri de tott crâncene. Ună necunoscută, care se numește pe sine *Jack spintecătorul*, are o patimă de tott infrișoasă — spintecă femeii și le aruncă în stradele cele mai umblate. În 17 Iulie a. c., nópnea, în Castlé Alley, în nemijlocita apropiere de Whitechapel, unde s'au întâmplat și mai înainte omorurile, se găsi cadavrul unei femei spintecată și ciungărită, întocmai ca și celelalte jertfe. Este de însemnată, că partea acăsta a Londrei, de când s'a arătat acestu monstru, este păzită necontentită nu numai de polițiă, ci și de comitete de cetățeni, formate anume pentru scopul acesta.

De optu luni ucigașul n'a datut nici un semn de vieță. Acum domnesce în Londra mare gróză, că acestu duhu diavolescă ărá-și va începe regulat meseria. Polițiă a făcutu cercetări numai decătu în suburbiul întregu, vizitându tôte localele, pe cari aveau prepusu. Dér înzadaru. Ucigașul nu s'a descoperit.

Etă jertfele lui:

1. în ziua de Crăciun 1887, — o necunoscută,	2. la 7 Aug. 1888, — d-na Martha Turner,
3. „ 31 „ „ „ Nicholls,	4. „ 7 Sept. „ „ Chapman,
5. „ 30 „ „ „ Elisabeta Strida,	6. „ 31 „ „ „ Eddowes,
7. „ 9 Nov. „ „ M. J. Kelly,	8. „ 17 Iulie 1889 „ „ Alice Mackenzie.

Pe aici se vede, că omorurile se întâmplă regulat, véra și érna. Din ziua de Crăciun 1887 a pausat monstrul până'n Augustu 1888, de asemenea din Noemvre 1888, până'n Iulie 1889. Din acestea se conchide, că în restimpurile aceste fáraturbatá nu petrece în Londra, pôte că'n timpul acesta petrece în temnițu pentru alte crime, orđ dóră e ună matrosu, care comite fărădelege numai când se reintórce în Londra.

În contra polițiiei domnesce astăđt în Londra mare fierbere. Se dice, că decă se va descoperi acestu ucigașu, atăt ministrul' dela interne, câtu și președintele polițiiei voru trebui să-și depună funcțiie.

*

Medici de femei.

În Anglia au căpătată până acum dreptul de a funcționa ca medici nu mai puțin, ca 73 dame. Din acestea, 22 locuesc în Londra, 16 în alte orașe din Anglia, 17 în India, restul sunt imprăsciate în diferite țării. Dr. Keser, corespondentul din Londra alu djarului „Semaine medicale”, împărtășesce următoarele: Cea dintăiu, care a luat în Londra diploma de doctoru, este dómna Scharlieb, femeia cam de 40 ani. Ea a înființat în India la 1883 spitalul „Royal Victoria Hospital” pentru bóle femeesce. De acolo rentorcându-se în Londra, ocupă în New Hospital for Women catedra pentru medicina criminală. Ea se bucură de o praxă fórte estinsă. În linia a doua vine d-na Garrett-Anderson, care a luat doctoratul în Paris la 1870. Ea are mari merite pentru înființarea spitalului de femei de mai sus. La acesta ordinăză ca medicu numai dame, pecând autoritățile medicale funcționeză numai la consultări. Spiteria încă o conduce o domnișórá. Șcála medicinală pentru femei are 18 profesori, dintre cari patru femei. D-na Garrett-Anderson este decanésa institutului și propune medicina internă. Elevele trebuie să fiă implinitt 18 ani, când intră în

institut. În anul trecut au studiat aici 91 dame. Cele mai multe din ele au depus la Universitate esamenu cu succese strălucite. La studiu sunt însuflețite de unu focu sfântu și invingu tôte piedecile, ca să-și ajungă scopul. — Dintre tôte țările din lume póte numai Anglia este țera în care femeile sunt deplin îndreptățite să funcționeze ca doctori. Să lăsamu tôte considerațiie teoretice la o parte, și să constatăm simplu, că femeile-doctori aducú bune servicii nu numai în Anglia, dér și în India, unde se află o populațiă de 40 milioane femei, cari sunt oprite să aibă medicu de bărbați.

*

Vacanțe preoțesce. Lege contra brânzei.

Se scrie din New-York: Din păcatosul orașu Cincinnati ne vine scirea, care va produce adevărate furturi spre méđă-nópțe, cu deosebire în orașul iubirei deapropelii Filadelfia, în orașul bisericilor Brooklyn, și'n orașul manierelor alese Boston. Trei partide bisericesci din metropola amintită au provocat o mișcare, care n'are de scopu nici mai multu, nici mai puțin, decătu închiderea bisericilor pe timpul lunilor Iulie, Augustu și Septemvre. Domni preoți încă voru să-și aibă vacanțele lor. Preotul, care stă în fruntea acestei mișcări, declară într'unu cercularu adresat fraților evlavioși, următoarele: „Dacă va succede tartorului rătăților, care se numește Belzebulu, să amăgescă inimile oilorú nóstre, atunci în Octomvre vomu păși în contra lui cu mai mari puteri, încătú cu urlete se va duce îndorétú în mocirlele iadului.”

În Pennsylvania, în care statú sunt multe societăți de temperanță contra béutturilor spirtuoșe, se va aduce o lege de tott curiosă. Măncarea brânzei se va opri prin lege. Unu capu deșeptu a descoperitú adecă, că brânza ațită gustul de béutu (se'nțelege spirtuoșe) și că prin urmare, să se oprésca consumarea ei. Mai ciudatú este, că unele ținuturi au primitú idea cu tótă serioșitatea.

*

Pentru beutorii de bere.

Directorul de polițiă din Kassel, contele Königsdorff, a datú următoarea ordinațiune:

„S'a adevăritú pe deplin îndreptățirea reclamelorú dese, că în multe localurí de bere de aici păharele nu sunt umplute cu bere până unde ar trebui, ci în parte mare se umplu cu spumă. Prin urmare de cele mai multe ori óșpele nu capătă cuantul de bere, pe care'lu plătesce. Deórece în basa § 263 alu codicelul penalú sunt admoniați toti birtașii, invitú publiculú, ca, decă și pe viitoru nu li se va servi berea cum se cade, să facă arătare polițiiei séu organelorú ei, pentru-ca respectivii să se póta pedepsi.”

Procederea direcțiunii polițiienesci din Kassel ar fi bine să se imiteze și în alte părți, unde de asemenea „bórtele“ suntú prea mari.

*

Giuvaerele șahului.

Șahulú făcându lordului Salisbury o visită la moșă, la o stațiune băgă de sémă, că i-s'au perdutú tôte giuvaerele, cari reprezentă o valóre de 12 mil. fl. Păzite de patru servitori, giuvaerele, cari se aflau într'o pungă mică négră, au fostú puse la olaltă cu bagajulú de unde s'au făcutú deodată nevéđute. S'a trimisú numai decătú unu trenú separatú la Londra. Cei patru servitori au rēcolittú tôte odăile palatului Buckingham, ba și grajdurilú. Dér înzadarú. În fine s'a găsitú punga neatinsă într'o lădiță a trásurei, cu care s'a transportatú bagajulú la gară.

*

Tragedia familiară.

Maria Budicki, o femeia de cetățenu mai alésă din Agram s'a sinucisú în vila ei, taindu-și gătulú cu unu briciu. Nefericita

s'a sinucisú de supérare, din causă că fică-sa, o băétă de 16 ani, dispárase din casă. Acésta era logoditá cu unu tinerú juristú, Ljubics, care defraudase nisece baní adunați pentru o excursiune la Parisu, și pentru acestú faptú era urmăritú. Tatálú fetei ilú oprise să-i mai intre în casă.

*

Pedepsă aspră.

Căpitanulú: Sergente, însămnă-ți odată: soldatulú Frige-linte pentru ne-glijență va căpéta numai páne cu apă. Sergentulú: Mă rogú, domnule căpitanú, de asta nu se va supéra tare, pentru că e vegetarianú.

Căpitanulú: Ce spui? Atunci de pedepsă trei zile să mănânce numai carne și supă!

*

Unu raiu pentru fete.

În Japonia nu există fete bêtrâne. Dăcă o fată nu se póte mărita până la o etate anumită, autoritățile se ocupă înse-le de acéstă afacere și-i alege unu bărbatú pe care trebuie să-lú primésca.

Cuptorú.	Sórele	
	Călenderulú Gregorian	Călenderulú Iulianú
28 Inocențiu	28 Inocențiu	16 S. Muc. Atinogen
29 Marta	29 Marta	17. + M. Marina
30 Avdon	30 Avdon	18 M. Iachim și Emilú
31 Ignat Iolola	31 Ignat Iolola	19 Cuv. Maerina
1 Aug. Petru	1 Aug. Petru	20 (+) S. Procoú Iie
2 Porțuncula	2 Porțuncula	21 C. Simeonú și Ioanú
3 Laureștiu	3 Laureștiu	22 + S. Maria Magdal.

Tergulú de rimători din Steinbruch. La 22 Iulie n. starea rimătorilor a fostú de 132.673 capete, la 23 Iulie au intratú 1606 capete și au esítú 1072 rēmánéndú la 23 Iulie unú numérú de 133.207 capete. — Se notézá: marfa un-gurésca veche, grea dela 47 cr. până la 48 cr. marfa un-gurésca tinerá grea dela 50 cr. până la 50 1/2 cr. — de mijlocu dela 50 1/2 cr. până la 51 cr. — usórá dela 51 cr. până la 51 cr. — marfa, fėrdinésca grea dela 51 până la 51 — cr. — de mijlocu dela 49 1/2 cr. până la 50 cr. — usórá dela 50 1/2 cr. până la 51 cr. — *Marfa de Románia de Bákony* grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociá grea dela — cr. până la — cr. însé. transito usórá dela — cr. până la — cr. transito dtó țepóșá grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociá dela — cr. până la — cr. *Marfa sėrbéscá* grea dela 49 1/2—50 cr. transito, mijlociá grea dela 49 1/2—50 cr. transito, usórá dela 49 1/2—50 cr. — Porci íngrășati de unú anú dela — cr. până la — cr., íngrășati cu cucuruzú dela — cr. până la — cr., íngrășati no ghindá dela — cr. până la — cr. Cântăriți la gară cu 4 1/2.

Valóri	‰	se cumpr.
Renta románá perpetuá 1875	5 1/2	98.—
Renta románá amortisabilá	5 1/2	96 1/2
dtto	4 1/2	82.—
Renta rom. (rurale convertite)	6 1/2	100. 1/2
Oblig. de statú C. F. Románe	6 1/2	—
idem idem	5 1/2	—
Imprumutulú Openheim 1866	8 1/2	—
Imprumutulú Oraș. Bucuresci	5 1/2	86. 1/2
idem idem din 1884	5 1/2	—
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—
Credit fonciarú ruralú	7 1/2	101. 3/4
idem idem	5 1/2	95. 3/4
Credit Fonc. Urb. din Bucuresci	7 1/2	102.—
idem idem	6 1/2	101.—
idem idem	5 1/2	92. 1/2
Credit Fonc. Urban din Iași	5 1/2	68.—
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr	250.—
V. N.	—	—
Banca Națion. ult. div. 78.15	500	1003.—
Dacia-Románia ult. div. 24 lei	200	264.—
Naționala de asig. ult. div. 18 lei	200	234.—
Banca Rom. ult. div. fr. 10	500	—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 250	250	—
Soc. Bazalt.Artif.ult. div. lei 27.50	250	—
Soc. Rom. de Hárție ult. div. 100	100	—
Soc. de Reas. ult. div. 10 l. aur	200	—
Națion. de Asig. ult. div. 128.35	—	—
Societ. de Constr. ult. div.	—	102.—
Societ. de Hárție ult. div.	—	—
Agio în Bursá	—	0.05
Rubla de hárție	—	—
Banca Națion. a Romániei	—	—
Scompt.	6 1/2	—
Avansurú pe efecte	7 1/2	—
Avansurú pe Lingourú	7 1/2	—

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 24 Iul. 1889

Sémințe	Călitătea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.	
		dela	până
Grău Bánățenescú	—	—	—
Grău dela Tisa	79	9.15	0.20
Grău de Pesta	79	9.15	9.20
Grău de Alba-regala	79	9.20	9.25
Grău de Bácska	79	9.15	9.20
Grău ung. de nordú	79	—	—

Sémințe vechi ori noue	soiulú	Călitătea per Hect.	Prețul per 100 chilgr.	
			dela	până
Sécără	—	70-72	7.20	7.40
Orzú	Nutrețiú	60 62	6.50	6.70
Orzú	de vinars	62.64	7.20	8.—
Orzú	de bere	64.66	8.50	10.—
Ovésú	—	39.41	6.30	6.75
Cucuruzú	bănăț.	75	5.25	5.35
Cucuruzú	altú soiú	73	5.20	5.25
Cucuruzú	—	—	—	—
Hirișcă	—	—	4.80	5.25

Producte div.	Soiulú	Cursulú	
		dela	până
Sem. de trif.	Luțerná un-gur. francesá	—	—
Oleu de rap.	roșiá rafinatú duplu	37.50	38.—
Oleu de in	—	6.25	6.50
Uns. de porc	dela Pesta dela țera svėntatá afumatá	52.—	52.50
Slăniná	—	57.50	58.—
Sėu	—	—	—
Prune	din Bosnia în buți din Serbia în saci	—	—
Lictarú	slavonú nou bánățenescú din Ungaria un-guresci sėrbesci brutá	—	—
Nuclú	galbiná strecuratá de Rosenau brutú	37.—	38.—
Gogoși	—	11g	1.20
Miere	—	14.—	14.25
Ceară	—	—	—
Spirtú	Drojdițe de spirt	18.—	18.50

Cursulú losurilorú private din 24 Iulie

	cump.	vinde
Basilica	8 30	8.50
Creditú	183.75	184.25
Clary 40 fl. m. c.	61.—	61.50
Navig. pe Dunăre	126.—	130.—
Insbruck	26.25	27.25
Keglevich	36.—	38.—
Krakau	24.75	25.—
Laibach	24.—	24.50
Buda	60.50	62.25
Palfy	61.75	62.25
Crucea roșie austr.	18.10	18.60
dtó un-g.	12.50	12.75
dtó ital.	16.75	17.25
Rudolf	20.—	20.50
Salm	62.—	63.—
Salzburg	26.50	27.—
St. Genois	63.50	64.—
Stanislaw	—	37.—
Trieste 4 1/2 100 m. c.	154.—	156.—
dtó 4 1/2 50	—	75.25
Waldstein	42.—	43.—
Windischgrätz	57.—	58.—
Sėrbesci 3 1/2	—	—
dtó de 10 franci	—	—
Banca h. ung. 4 1/2	109.—	110.—

Cursulú pieței Brașovú

	Cump.	Vend.
Bancnote románesci	9.46	9.48
Argintú românescú	9.42	9.46
Napoleon-d'ori	9.49	9.52
Lire turcesci	10.70	10.75
Imperial	9.70	9.75
Galbiní	5.60	5.65
Scris. fonc. „Albina” 6 1/2	102.—	—
„ 5 1/2	98.59	99.—
Ruble rúsesce	121.50	122.50
Discontulú	6 1/2—8 1/2 pe anú.	—

Cursulú la bursa de Viena

Renta de aurú 4 1/2	99.80
Renta de hárție 5 1/2	94.75
Imprumutulú căilorú ferate un-gare	—
Amortisarea datoriei căilorú ferate de ostú un-gare (1-ma emisiune)	100.—
Amortisarea datoriei căilorú ferate de ostú un-gare (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilorú ferate de ostú un-gare (3-a emisiune)	112.50
Bonurú rurale un-gare	104.80
Bonurú cu clasa de sortare	104.80
Bonurú rurale Banatú-Timișú	104.80
Bonurú cu cl. de sortare	104.80
Bonurú rurale transilvane	104.80
Bonurú croato-slavone	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinú un-gurescú	99.75
Imprumutulú cu premiul un-gurescú	141.30
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	126.75
Renta de hárție austriacá	83.65
Renta de argintú austriacá	84.50
Renta de aurú austriacá	109.85
Losurú din 1860	140.30
Acțiunile băncei austro-un-gare	907.—
Acțiunile băncei de creditú un-gar.	317.50
Acțiunile băncei de creditú austr.	304.25
Galbení împărătesci	5.68
Napoleon-d'ori	9.51 1/2
Márci 100 imp. germane	58.60
Londra 10 Livressterlinge	119.80

Editorú și Redactorú responsabilú:
Dr. Aurel Mureșianu.

Efectuează la casuri de strămutare dintr'ună locu într'altul cu calea ferată, cu vaporul și pe șosele transportul obiectelor prin

CARÉLE LORŪ PATENTATE

pentru

TRANSPORTUL DE MOBILE

ce se închid. Fiindu aceste caré tapetate complet înăuntru și așeșate pe arcuri se economisește împachetarea precum și descărcarea și reincărcarea obiectelor.

125,1

88,8

„ALBINA“

Institutul de credit și de economii

FILIALA BRAȘOVŪ

primesce în comisiune efectuarea de plăți și încasări atât în interiorul țerei cât și în străinătate.

Cumpără, vinde și amanează monete, efecte și cupone, dă însași séu îngrijește cecuri, asigurate etc. și se recomandă în deosebi pentru executarea în comisiune a oricărei transacțiuni de bancă în România.

Informațiuni mai de aproape se pot lua șilnic în biroul institutului, piața No. 90, dela 8—2 ore d. a.

— ION MIRCI —

carele în anul 1849 a slujit în Avrigu la baronul Bruckenthal, se provocă, ca în interesul séu propriu să încunoscinteze pe „Administrațiunea“ acestei foi despre locuința sa, unde se află de present.

121,4—4

Numere singurate din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se pot cumpăra în tutungeria I. Gross, și în librăria Nicolae Ciureu.

Cea mai plăcută apă minerală.

Apa minerală

de

„RÉPÁT“

prin cel mai bogat conținut de acid carbonic și cel mai curat acid alcalic — făcându abstracțiune de eminenta ei valoare medicală în contra lipsei de apetit, în contra indigestiunii, greutății la stomac, bôlelor de rinichi și ale canalelor urinului, nervosității, anemiei și slăbiciunii — se distinge escelent ca beutură obișnuită de tôte celelalte ape de asemenea natură, avându proprietatea, ca gustul ei plăcut și recitor sê se menție mai mult timp.

Dupé opiniunea autorităților competente Apa minerală de „Répát“ — în urma norocósei ei compozițiuni chimice și alú conținutului ei estraordinarú de bogat în acid carbonic — principialmente natrium de acid carbonic concentrat — întrece nu numai tôte apele minerale de felul acesta din Austro-Ungaria, ci și multe din cele mai renumite ape minerale din străinătate.

Este de căpătat la tôte băcănile mai mari, farmacii și restaurante, precum și în cantități mai mari la

Depozitul principal

G. GIESEL, Brașov,
Stada Teatrului No. 312

109,24-9

Apa minerală forte plăcută pentru vinu.

Face cele mai escelente servicii la suferințe de stomac.

Cea mai bună beutură recreatoră pentru masa.

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni	3 fl. —
Pe șese luni	6 fl. —
Pe unu an	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni	10 fr.
Pe șese luni	20 fr.
Pe unu an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an	2 fl. —
Pe șese luni	1 fl. —
Pe trei luni	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe an	8 franci.
Pe șese luni	4 franci.
Pe trei luni	2 franci.

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate poștale.

Domni, cari se vor abona din nou, să binevoiescă a scrie adresa lămurită și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Picăturile de stomach MARIAZELLER,

care lucră escelent în contra tuturor bôlelor de stomach.

Schutzmarke.

Neîntrecute pentru lipsa de apetit, slăbiciunea stomachului, respirațiunea cu mirosu greu, umflare (vânturi), răgăelă acra, colică, catar de stomach, acrelă, formarea de pētră și nășip, producerea escesivă de flegmă, gâlbinare, greață și vomare, durere de cap (dēcă provine dela stomach), căreii la stomach, constipațiune séu încuiare, încărcarea stomachului cu mănăci și beuturi, limbrici, suferințe de splină, ficat și de haemorhoide. — Prețul unei sticle dinpreună cu prescriereade întrebunțare 40 cr., sticla indoitu de mare 70 cr.

Espeđiția centrală prin farmacistul

Carl Brady, Kremsier (Moravia.)

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt unu remediu secret. Părțile conținătoare sunt arătate în prescrierea de întrebunțare, ce se află la fie-care sticlă.

Veritabile se află mai în tôte farmaciile.

Avertismentu! Picăturile de stomach Mariazeller se falsifică și se imită de multe ori. — Ca semn, că sunt veritabile, servese invlătorea roșă provēdută cu marca de protecțiune de mai sus, și afară de acēsta pe fiecare prescriere de întrebunțare, ce se află la fiecare sticlă, trebue să fie arătat, că acēsta s'a tipărit în tipografia D-lui H. Gusek în Kremsier.

Veritabile se află: Brașov, farmacia Franz Kellemen, farmacia la „Biserica Albă“, farm. I. Goos; farm. Iul. Hornung; farmacia Ferdinand Iekelius; farm. K. L. Schuster; farm. Heinrich G. Obert; farm. Ed. Kugler la „Higiea“; fa m. G. Iekelius în Hoszufalu.

Băile Tușnad: farmacia Alex. Dobay. Căhalm: farm. Ed. Melas, farmacia L. Wolff, Feldiőr: (Marienburg), farm. Wil. Schneider. Făgăraș: farm. v. Bildner, farm. Hermann Sz. Szt. György; farm. Val. Beteg, farm Barabás Fer. 46,52—18

SE CAUTĂ

Unu ajutoru de contabil și corespondent, care să cunoscă limba română și germană pentru o casă de comision și de agentură în Brăila. Aceia cari cunosc și limba franceză vor fi preferiți.

A se adresa la P. I. BANCOTESCU, Brăila (România).

ANUNCIU.

Unu elev în etate de 13—14 ani, cu pregătire școlară corēspundătoare, din familiă bună, cu cunoscința limbei maghiare séu germane se primesce în prăvălia de manufactură a subșcriului.

Condițiunile mai de aproape prin comunicare privată.

Orēștie, în 25 Iulie 1889.

Ioan Lazaroiu,
comerciantu.

126,2—1

EXPOZIȚIUNEA UNIVERSALĂ DIN PARIS.

Ocașiune unică pentru vizitatorii români!

A SE ADRESA:

GRAND HOTEL DACIA

41. Boulevard St. Michel. Paris.

Hotelieru român.

Bucătăriă română-franceză.

104,25—11